

Határozatok Tára

PAOLO MENGOZZI
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2011. november 29.¹

C-376/10. P. sz. ügy

**Pye Phyo Tay Za
kontra**

az Európai Unió Tanácsa

„Fellebbezés — Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések — A fellebbezőnek az e rendelkezések hatálya alá tartozó személyek, csoportok és szervezetek listájára való felvétele”

Tartalomjegyzék

I – A jogvita előzményei és a megtámadott ítélet	2
II – A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei	5
III – Jogi elemzés	5
A – A vitatott rendelet jogalapjának értelmezésével kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapított első jogalapról	6
1. A felek érvei	6
2. Elemzés	7
B – A védelemhez való jog megsértésére alapított harmadik jogalapról	11
1. A felek érvei	11
2. Elemzés	13
a) A védelemhez való jogra hivatkozás lehetőségére vonatkozó előzetes kérdésről	13
b) Az indokok előzetes közléséhez való jog és az előzetes meghallgatáshoz való jog állítólagos megsértéséről (a harmadik jogalap első része)	15

¹ — Eredeti nyelv: francia.

c) A hatékony bírói jogvédelemhez való jog állítólagos megsértéséről (a harmadik jogalap második része)	17
d) Az értesítés kérdéséről (a harmadik jogalap harmadik része).....	19
C – A vitatott rendeletre vonatkozó indokolási kötelezettség megsértésére alapított második jogalapról.....	20
1. A felek érvei	20
2. Elemzés.....	20
D – A tulajdonhoz való jog és az arányosság elvének megsértésére alapított negyedik és utolsó jogalapról.....	22
1. A felek érvei	22
2. Elemzés.....	23
IV – A Törvényszék előtti keresetről	25
V – A költségekről.....	25
VI – Véggövetkeztetések	25

1. A Pye Phyo Tay Za (a továbbiakban: P. P. Tay Za vagy fellebbező) burmai állampolgár által benyújtott jelen fellebbezés a Tay Za kontra Tanács ügyben hozott ítélet² (a továbbiakban: a megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezésére irányul, amely ítélettel az Európai Unió Törvényszéke elutasította a fellebbezőnek a Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések megújításáról és megerősítéséről, valamint a 817/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. február 25-i 194/2008/EK tanácsi rendelet³ (a továbbiakban: vitatott rendelet) annyiban történő megsemmisítésére irányuló keresetét, amennyiben a fellebbező neve szerepel a rendelet hatálya alá tartozó személyek listáján.

2. A Bíróságnak azokról a körülményekről kell határoznia, amelyek között az Európai Unió Tanácsa által harmadik országgal szemben bevezetett szankciórendszer alkalmazható természetes személyekre, valamint az e személyek és a politikai rendszer között megkövetelt kapcsolat erősségéről. E fellebbezés így több jelentős kérdést vet fel, beleértve az Unió jogrendje által nyújtott garanciákat a védelemhez való jogot illetően, amelyre a pénzeszközök befagyasztására vonatkozó intézkedéssel érintett személyek ilyen összefüggésben hivatkozhatnak.

I – A jogvita előzményei és a megtámadott ítélet

3. A jogi háttér részletes bemutatásához a megtámadott ítélet 1. és azt követő pontjaira utalok.

2 – A T-181/08. sz. ügyben 2010. május 19-én hozott ítélet (EBHT 2010., II-1965. o.).

3 – HL L 66., 1. o.

4. A jelen jogvita az Uniónak a Mianmari Államszövetséggel szemben 1996-tól kezdődően foganatosított fellépéseiből ered.⁴ Az Unió fellépését akkor e harmadik országnak a demokratizálódás útján tett haladás hiánya, valamint az emberi jogok folyamatos megsértése indokolta. A bevezetett korlátozó intézkedéseket az Unió nem csupán rendszeresen fenntartotta, hanem meg is erősítette. A Tanács úgy határozott, hogy a demokratikus átmenetet megakadályozó politikát meghatározó vagy végrehajtó, illetve abból előnyben részesülő személyek pénzeszközeit és gazdasági erőforrásait (a továbbiakban: pénzeszközök) be kell fagyasztani.⁵ A befagyasztást elrendelő intézkedésekkel érintett személyek jegyzéke akkoriban leginkább katonai személyek nevét tartalmazta.

5. Az első közös álláspontot a Burmáról/Mianmarról szóló, 2003. április 28-i 2003/297/KKBP tanácsi közös álláspont⁶ hatályon kívül helyezte annak érdekében, hogy azt egy kiterjedtebb szankciórendszerrel váltsa fel. Az előírt szankciók a katonai rezsim más tagjait, gazdasági érdekeit, valamint a demokratikus átmenetet megakadályozó politikát meghatározó, végrehajtó vagy annak előnyeiből részesülő más személyeket is sújtani kívánták. A szankciók az azonosított személyek családtagjaira is kiterjedtek⁷, anélkül hogy e családtagok név szerint szerepeltek volna a közös álláspont mellékletének listáján. E közös álláspont alapján a Tanács elfogadta a 2003/297 közös álláspont végrehajtásáról szóló, 2003. december 22-i 2003/907/KKBP határozatot⁸, amelynek mellékletében első alkalommal szerepel a fellebbező vezetékneve, utóneve és születési dátuma.

6. E határozatot követően a Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2004. április 26-i 2004/423/KKBP tanácsi közös álláspont⁹ nem csupán a katonai rezsim tagjait és azon személyek neveit sorolta fel, akikről a Tanács úgy ítélte meg, hogy ahhoz kötődnek, hanem tartalmazott három oszlopot is „Házastárs”, „Gyermekek” és „Unokák” elnevezéssel. A mellékletnek „[a] kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyekre” vonatkozó részében konkrétan megjelenik a fellebbező apjának, apja házastársának és három gyermeküknek a neve, amelyek között szerepel a fellebbező neve. A Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések meghosszabbításáról és a 2004/423 közös álláspont módosításáról szóló, 2005. április 25-i 2005/340/KKBP tanácsi közös álláspont¹⁰ a fellebbező, a fellebbező apja és annak házastársa nevét megerősíti¹¹.

7. A Tanács, mivel észlelte a nemzeti megbékélés, az emberi jogok tiszteletben tartása és a demokrácia útján tett haladás hiányát, rendszeresen megújította vagy meghosszabbította a Mianmari Államszövetséggel szembeni korlátozó intézkedéseket, különösen a 2007/248/KKBP¹², a 2007/750/KKBP¹³ és a 2008/349/KKBP¹⁴ közös álláspont keretében.

4 — Az Unió első fellépése az Európai Unióról szóló szerződés J.2. cikke alapján a Burmáról/Mianmarról szóló, 1996. október 28-i 96/635/KKBP tanácsi közös állásponttal (HL L 287., 1. o.) valósult meg. Egyszerűsítés céljából – kivéve, ha egy aktus pontos címére való hivatkozás szükségessé teszi – a továbbiakban csak a „Burma” megnevezést fogom használni.

5 — A 96/635 közös álláspont meghosszabbításáról és módosításáról szóló, 2000. április 26-i 2000/346/KKBP tanácsi közös álláspont (HL L 122., 1. o.).

6 — HL L 106., 36. o.

7 — Lásd a 2003/297 közös álláspont (3) preambulumbekzdését és 9. cikkét.

8 — HL L 340., 81. o.

9 — HL L 125., 61. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 3. kötet, 132. o.

10 — HL L 108., 88. o.

11 — A fellebbező két testvérének – a 2004/423 közös álláspont mellékletének jegyzékében szereplő – nevét a 2005/340 közös álláspont nem vette át. Ez utóbbi ugyanakkor felvette a listára a fellebbező egyik nagybátyjának a nevét (lásd a 2005/340 közös álláspont I. mellékletének J2a pontját).

12 — A Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2007. április 23-i 2007/248/KKBP tanácsi közös álláspont (HL L 107., 8. o.). A fellebbező apja testvérének felesége első alkalommal szerepel azon személyek listáján, akiknek vagyoni eszközeit be kell fagyasztani.

13 — A Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló 2006/318/KKBP közös álláspont módosításáról szóló, 2007. november 19-i 2007/750/KKBP tanácsi közös álláspont (HL L 308., 1. o.). A fellebbező nagyapja és a fellebbező apjának társasága első alkalommal szerepel a 2007/750 közös álláspont mellékletének listáján.

14 — A Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2008. április 29-i 2008/349/KKBP tanácsi közös álláspont (HL L 116., 57. o.).

8. A 2007/750 közös állásponttal módosított, a Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések megújításáról szóló, 2006. április 27-i 2006/318/KKBP tanácsi közös álláspont 5. cikkének (1) bekezdése értelmében „a burmai/mianmari kormány tagjaihoz és a környezetükhöz tartozó, a II. mellékletben felsorolt természetes vagy jogi személyekhez, entitásokhoz vagy szervezetekhez [helyesen: szervezetekhez vagy szervekhez] tartozó, a tulajdonukban lévő, általuk birtokolt vagy ellenőrzött valamennyi pénzeszközt és gazdasági forrást be kell fagyasztani”.

9. A 2006/318 közös álláspontnak a 2008/349 közös állásponttal módosított II. melléklete „A kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyek és a rezsimmel kapcsolatban álló más személyek” elnevezésű J. címében említi a fellebbező nevét (J1c) és születési dátumát, azzal a pontosítással, hogy ő a J1a pontban említett Tay Za fia. Meg kell jegyezni, hogy a fellebbező apjának házastársa szintén szerepel a listán (J1b), ugyanúgy, mint a fellebbező nagyanyja (J1e). Az azonosító adatok a fellebbező apjára vonatkozóan meghatározzák, hogy a Htoo Trading Co. társaság ügyvezető igazgatója.

10. Mivel az Európai Közösség hatásköreit érintette a különböző fent említett közös álláspontokban meghatározott korlátozó intézkedések, és különösen a pénzeszközök befagyasztásának bevezetése, a Tanács számos, a fent említett közös álláspontot végrehajtó aktust fogadott el. E keretben fogadták el a vitatott rendeletet, amely a 2006/318 és a 2007/750 közös álláspont által előírt korlátozó intézkedéseket hajtotta végre. A vitatott rendeletet az EK 60. és az EK 301. cikk alapján fogadták el. Az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történt kihirdetése napján, vagyis 2008. március 10-én lépett hatályba.

11. A vitatott rendelet 11. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „[a] burmai/mianmari kormány egyes tagjai és a VI. mellékletben felsorolt, velük kapcsolatban álló minden természetes vagy jogi személy, szervezet vagy testület [helyesen: szerv] tulajdonában lévő, vagy ezek által közvetlenül vagy közvetve irányított [helyesen: ellenőrzött] valamennyi pénzeszközt és gazdasági erőforrást be kell fagyasztani”.

12. A vitatott rendelet 12. és 13. cikke meghatározza azon feltételeket, amelyek mellett kivételesen és korlátozott számú esetben engedélyezhető bizonyos befagyasztott pénzeszközök vagy gazdasági források rendelkezésre bocsátása, felszabadítása vagy felhasználása.

13. A vitatott rendelet VI. mellékletének címe a következő: „A burmai/mianmari kormány tagjainak és a velük kapcsolatban álló, a 11. cikkben említett természetes és jogi személyek, szervezetek és testületek [helyesen: szervek] jegyzéke”. A J. cím sorolja fel „a kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő”¹⁵ személyeket. A J1a pontban szerepel a fellebbező apjának a neve. A fellebbezőt a J1c említi; az azonosító adatok meghatározzák, hogy ő Tay Za (J1a) fia; említik a születési dátumát és a nemét is. A vitatott rendelet VI. mellékletének J. címében szerepel a fellebbező apjának, apja házastársának, valamint apai nagyanyjának neve is.¹⁶

14. 2008. március 11-én a Tanács közzétette a vitatott rendelet 7., 11. és 15. cikkében említett listákon szereplő személyek és szervezetek számára szóló értesítést.¹⁷

15. A 2009. április 28-i 353/2009/EK bizottsági rendelet¹⁸ módosította a vitatott rendelet VI. mellékletét; e módosítás azonban nem érintette a fellebbezőre vonatkozó utalásokat, amelyek változatlanok maradtak.

15 — A vitatott rendeletet módosító 2008. április 29-i 385/2008/EK bizottsági rendelet (HL L 116., 5. o.) hatálybalépését követően a VI. melléklet J. címe ettől kezdve „[a] kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyeket és a rezsimmel kapcsolatban álló más személyeket” jelöli.

16 — A J1b, J1d, illetve J1e alatt.

17 — HL C 65., 12. o.

18 — HL L 108., 20. o.

16. A Törvényszék Hivatalához 2008. május 16-án benyújtott keresetlevelével P. P. Tay Za keresetet nyújtott be a vitatott rendelet megsemmisítése iránt, és kiigazított, valamint módosított kérelmében¹⁹ azt kérte a Törvényszéktől, hogy semmisítse meg a vitatott rendeletet az őt érintő részében²⁰, és a Tanácsot kötelezze a költségek viselésére.

17. A fellebbező először is azzal érvelt, hogy a vitatott rendeletnek nincs jogi alapja; a második jogalapot a Tanácsot terhelő indokolási kötelezettség megsértésére alapította; a harmadik jogalapot a fellebbező alapvető jogainak, a jelen esetben a tisztességes eljáráshoz való jog, a hatékony bírói jogvédelemhez való jog, a tulajdonhoz való jog, valamint az arányosság elvének megsértésére alapította; negyedik és utolsó jogalapként a fellebbező a vagyoni eszközök befagyasztása elrendelésének büntetőjogi jellegéből eredő jogelvek megsértésére, valamint a jogbiztonság elvének megsértésére hivatkozott.

18. A megtámadott ítéletben a Törvényszék a hivatkozott jogalapok összességét elutasította, és a fellebbezőt kötelezte a Tanács részéről felmerült költségek viselésére.

II – A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

19. P. P. Tay Za 2010. július 27-én fellebbezést nyújtott be a megtámadott ítélet ellen. A fellebbező azt kéri a Bíróságtól, hogy a megtámadott ítéletet teljes egészében helyezze hatályon kívül; mondja ki, hogy a vitatott rendelet az őt érintő részében semmis, és kötelezze a Tanácsot a két eljárás költségeinek viselésére.

20. A Tanács válaszbeadványában azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést, és a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

21. Az elsőfokú eljárásban a Tanács támogatása érdekében beavatkozó Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága válaszbeadványában a fellebbezés elutasítását kéri a Bíróságtól.

22. Az elsőfokú eljárásban a Tanács támogatása érdekében beavatkozó Bizottság válaszbeadványában annak kimondását kéri a Bíróságtól, hogy a fellebbező által hivatkozott egyik jogalap sem olyan jellegű, amely megváltoztatja a megtámadott ítéletet; következésképpen utasítsa el a fellebbezést, és kötelezze a fellebbezőt a költségek viselésére.

23. A felek meghallgatására a Bíróság 2011. szeptember 6-i tárgyalásán került sor.

III – Jogi elemzés

24. Fellebbezésében a fellebbező négy jogalapra hivatkozik. Az első jogalap az EK 60. cikk és az EK 301. cikk Törvényszék általi értelmezésének, valamint az ebből a Törvényszék által a vitatott rendelet jogalapjának elégséges voltára vonatkozóan levont következtetés vitatására vonatkozik. A második jogalap az indokolási kötelezettség megsértésén alapszik. A harmadik jogalap a védelemhez való jog Törvényszék általi értelmezésének vitatására vonatkozik. Végül a negyedik jogalap vitatja a Törvényszék azon értékelését, amely szerint a fellebbezőt érintő intézkedés arányosan korlátozza a tulajdonhoz való jogát.

19 — Lásd a megtámadott ítélet 33. pontját.

20 — Tekintettel arra, hogy a 353/2009 rendelet csupán a 194/2008 rendelet végrehajtási rendelete (lásd a megtámadott ítélet 38. pontját), amely anélkül hogy az alaprendelet szövegét módosítaná, a mellékletben csak megismétli a fellebbezőre vonatkozó, a vitatott rendeletben már szereplő adatokat, a további fejtegetésekben a vitatott rendelet vizsgálatára szorítkozom.

25. Mivel azt szándékozom javasolni a Bíróságnak, hogy adjon helyt az első jogalapnak, a másik hármat csak másodlagosan fogom elemezni. Logikai sorrendi okokból a másodlagos elemzést a harmadik jogalappal kezdem.

A – A vitatott rendelet jogalapjának értelmezésével kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapított első jogalapról

1. A felek érvei

26. A fellebbező sérelmezi, hogy a Törvényszék jogtalanul hárította rá azon vélelem – és ebből következően a bizonyítási teher – megfordítását, amely szerint a burmai kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyek családtagjai maguk is előnyben részesülnek az említett politikából. Azt állítja, hogy az EK 60. és EK 301. cikk Törvényszék általi értelmezése ellentétes a Bíróság által a Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletben (a továbbiakban: a Kadi-ügyben hozott ítélet)²¹ kialakított kritériumokkal, valamint a fellebbező és a burmai rezsim közötti kapcsolat nem elégséges ahhoz, hogy vagyoni eszközeit jogilag megalapozottan fagyasszák be. Hozzáteszi, hogy még akkor is, ha a Tanács megjelöli a személyek vagy szervezetek csoportját, minden helyzetet egyedileg kell vizsgálnia, bizonyítékot kell szolgáltatnia, és meg kell jelölnie azon okokat, amelyek miatt a kérdéses személyt vagy szervezetet a listára felveszi. A korlátozó intézkedések végrehajtására és értékelésére vonatkozó 2005. évi iránymutatások²² felhívták a Tanácsot, hogy tizennyolc év feletti felnőtt korú gyermeket csak azon politikákban viselt saját felelősségét megfontolva vegyen fel a listára, amely ellen az Unió küzd. Mindenesetre a fellebbező azt állítja, hogy a Tanács soha nem jelölte meg ezen okokat, és nem alapozta a fellebbező listára való felvételét olyan vélelemre sem, amelyet ez utóbbi meg tudott volna dönteni. A fellebbező ezt követően a megtámadott ítéletben már szereplő tényállási elemekre emlékeztet, és különösen arra, hogy nem volt érdekeltsége apja két társaságában sem 2003-ban – amikor először került a korlátozó intézkedések hatálya alá –, sem 2008-ban, vagyis a vitatott rendelet elfogadásának idején. Végezetül, még ha az EK 60. és EK 301. cikk alapján a Közösség jogosult is az egész burmai lakosságot érintő embargó bevezetésére, a fellebbező azt állítja, hogy attól kezdve, hogy a Közösség fellépése célzott szankciókban jelenik meg, a Tanácsnak meg kell bizonyosodnia arról, hogy azok nem vonatkoznak az érintett rezsimmel kapcsolatban nem álló személyekre.

27. A Tanács ezzel szemben úgy véli, hogy a megtámadott ítélet mentes a téves jogalkalmazástól. Az EK 60. cikk és az EK 301. cikk a vitatott rendelet megfelelő jogalapjának minősül, mivel ez utóbbi valójában egy harmadik ország felé irányul. A Törvényszék helyesen alkalmazta a Kadi-ügyben hozott ítéletet, amikor úgy ítélte meg, hogy fennáll azon vélelem, amely szerint a burmai rezsim gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyek családtagjai maguk is előnyben részesülnek e politikából, és fennáll a veszély, hogy a korlátozó intézkedéseket megkerülik, ami igazolja a listára való felvételüket. A fellebbező azon személyek listáján szerepelt, akiknek a vagyoni eszközeit azért kell befagyasztani, mert a Tanács által meghatározott kategóriába tartoznak, és nem egyedi okokból. Egyébiránt a Tanács azzal érvel, hogy a fellebbező a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) keretein belül elrendelt korlátozó intézkedések végrehajtására vonatkozó iránymutatások hatálytalan változatára hivatkozik. A fellebbező valóban kapcsolódik a burmai rezsimhez, és a korlátozó intézkedéseknek a családtagokra történő kiterjesztését a közös álláspont és a vitatott rendelet megfelelően kifejti. A fellebbező tehát nem állíthatja, hogy ismeretlen volt számára a vitatott rendelet elfogadását övező kontextus és listára való felvételének okai. A Tanács továbbá kifejti, hogy e kiterjesztés célja a politikai rendszerre történő nyomásgyakorlás növelése, és jelzi, hogy abbéli minősége miatt tekintették olyannak,

21 — A C-402/05. P. és C-415/05. P. sz. egyesített ügyekben 2008. szeptember 3-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-6351. o.).

22 — Az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikája keretein belül elrendelt korlátozó intézkedések (szankciók) végrehajtására és értékelésére vonatkozó iránymutatások (2005. december 2-i 15114/05. sz. dokumentum). A fellebbező egész pontosan az említett iránymutatások 19. pontjára utal.

mint aki maga is előnyben részesül a kormány illegális tevékenységéből, hogy ő az apja fia. Mindazonáltal nevének a listáról történő levétele érdekében továbbra is lehetősége van bizonyítani a Tanács felé, hogy megszakította apjával a kapcsolatot. Mostanáig a fellebbező egyetlen ilyen érvre sem hivatkozott. Végül a Tanács azt állítja, hogy lényegében a listán szereplő személyek közeli családja az, amely a legnagyobb veszélyt jelenti az előbbiekkal szemben elfogadott korlátozó intézkedések megkerülésére.

28. A Bizottság a maga részéről úgy véli, hogy a fellebbező által hivatkozott jogalap helytelenül keveri a ténybeli és jogi elemeket. Az a kérdés, hogy egy harmadik ország vezetőihez kötődő személyeket érinthet-e korlátozó intézkedés, a Bíróság által a Kadi-ügyben hozott ítéletben már eldöntött jogkérdés. Ellenben azon kérdés, hogy maga a fellebbező kötődik-e a burmai rezsimhez, és hogy ez utóbbival elégséges kapcsolata áll-e fenn, ténybeli megítélés alá tartozik, amelyet a Bíróság nem kérdőjelezhet meg, hacsak a fellebbezőnek nem sikerül bizonyítania a tárgyi pontatlanságot vagy a bizonyítékok elferdítését. Másodlagosan a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék nem követett el téves jogalkalmazást, amikor megállapította azon vélelmet, amely szerint a burmai vezetők által gyakorolt tisztségekből előnyben részesülnek a családtagok, és a korlátozó intézkedések hatékonyságának megőrzése érdekében őket is fel kell venni a listára. Egyébiránt az, hogy a fellebbező nem tudta megdönteni a vélelmet, olyan ténybeli értékelésen is alapul, amely nem tartozik a Bíróság felülvizsgálatához, és a fellebbező a fellebbezés keretében helytelenül kíván új tényállási elemet elővezetni, amely azon a megfontoláson alapul, hogy apjának társaságai – amelyeknek ő maga is részvényese volt 2005 és 2007 között – nem végeztek tevékenységet Burmában.

29. A beavatkozását a jelen jogalapra korlátozó Egyesült Királyság kiemeli, hogy a fellebbező apjának listára való felvételét nem vitatták. A Tanács és a Bizottság érveit hasonlókat ismételve úgy ítéli meg, hogy a vitatott rendelet jogalapja megfelelő, és hogy a Kadi-ügyben hozott ítéletet a Törvényszék helyesen alkalmazta. Egyébiránt teljesen jogos úgy gondolni, hogy a családtagok maguk is előnyben részesülnek a burmai kormány gazdaságpolitikájából, különösen a korlátozó intézkedések hatékony érvényesülésének biztosítása érdekében. A tény, hogy csak a közeli családtagok érintettek, bizonyítja a Tanács arányos megközelítését.

30. A Tanács, az Egyesült Királyság és a Bizottság tehát az első jogalap elutasítását kéri.

2. Elemzés

31. Előzetesen meg kell állapítani, hogy ezen első jogalap keretében vitatott bizonyos érveknek, mint a bizonyítási teher megfordítása vagy azon okok elégtelen megjelölése, amelyek miatt a fellebbezőt felvették a vagyoni eszközök befagyasztásával érintett személyek listájára, nincs közvetlen kapcsolata a jogalap kérdésével. Következésképpen az alábbi elemzésben csak azokat az érveket fogom vizsgálni, amelyek arra vonatkoznak, hogy az EK 60. cikk és EK 301. cikk elégséges jogalapja-e a vitatott rendeletnek, ezek jobban megfelelnek annak a címnek, amelyet maga a fellebbező adott az első jogalaphoz.

32. Ezt követően félre kell tenni a Bizottság azon érvét, amely szerint a jelen jogalap ténykérdést vet fel, és nem jogkérdést. Ellenkezőleg, a felvetett kérdés arra vonatkozik, hogy a Törvényszék helyesen alkalmazta-e az EK 60. és az EK 301. cikk Bíróság általi értelmezését. Másképp fogalmazva: annak meghatározásáról van szó, hogy a burmai rezsim gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyek családtagjaira vonatkozhatnak-e az EK 60. cikk és az EK 301. cikk alapján elfogadott rendeletben előírt korlátozó rendelkezések. Kiváltképp jogkérdésről van tehát szó, amelyet a Bíróságnak kell vizsgálnia a jelen fellebbezés keretében.

33. Mint arra a felek rámutattak, a Bíróság a Kadi-ügyben hozott ítéletben kimondta, hogy „az EK 60. és EK 301. cikk szövegezésére, és különösen az ott szereplő »az érintett harmadik országokkal szemben« és az »egy vagy több harmadik országgal fennálló« kifejezésekre tekintettel e rendelkezések harmadik országokkal szembeni intézkedések meghozatalát írják elő, és a harmadik országok kifejezés magában foglalhatja az ilyen ország vezetőit, valamint a hozzájuk kötődő, illetőleg általuk közvetlenül vagy közvetetten irányított személyeket vagy szervezeteket is. [...] Az [...] EK 60. és EK 301. cikknek adott azon értelmezés elfogadása, amely szerint elegendő lenne, hogy a szóban forgó korlátozó intézkedések harmadik országban lévő vagy ahhoz más módon kötődő személyek vagy szervezetek ellen irányuljanak, túlságosan széles terjedelmet adna e rendelkezéseknek, és egyáltalán nem venné figyelembe azt a magából e cikkek szövegéből következő követelményt, hogy az említett rendelkezések alapján meghozott intézkedéseknek harmadik országok ellen kell irányulniuk”.²³

34. A Tanács és a támogatása érdekében beavatkozó felek érvelésükben azt állítják, hogy mivel a vitatott rendelet egyértelműen a burmai rezsim ellen irányul, az EK 60. és EK 301. cikk annak megfelelő jogalapját képezik. Ezen érv csak részben felel meg a Kadi-ügyben hozott ítéletben kimondott szempontoknak, ugyanis, bár elő van írva, hogy az e jogalapon elfogadott intézkedéseknek harmadik ország ellen kell irányulniuk, ez nem mentesíti a Tanácsot azon követelmény betartása alól – amikor a Közösség fellépése természetes személyekkel szemben elfogadott korlátozó intézkedésekben jelenik meg –, hogy csak azokat a személyeket érintse, akik megfelelhetnek a „vezetők” vagy ez utóbbiakhoz „kötődő személyek” Bíróság által adott definíciójának.

35. Elegendő azzal érvelni, hogy a Közösség kizárólag az EK 60. és EK 301. cikk alapján jogosult a Közösség fellépésével érintett harmadik ország egész lakosságát érintő teljes kereskedelmi embargót bevezetni, tehát hogy *a fortiori* a vitatott korlátozó intézkedések a fent hivatkozott cikkeken alapulhatnak? Nem hinném. Az említett intézkedések „okos szankciókként” jelennek meg, mivel célzottak, és céljuk pontosan az, hogy korlátozzák a nemzetközi szankciók azon személyeket érintő nemkívánatos hatásait, akik attól már szenvednek, vagy akik nem felelősek az érintett harmadik országban fennálló helyzetért. Következésképpen, amikor a Közösség úgy dönt, hogy célzott korlátozó intézkedések révén lép fel, az intézmények – bíróság által felülvizsgált – feladata annak biztosítása, hogy azon személyeknek, akikkel szemben elfogadták e rendelkezéseket, elégséges kapcsolata legyen az érintett rendszerrel, annak érdekében, hogy „vezetőknek” vagy vezetőkhöz „kötődő személyeknek” lehessen őket minősíteni. Más megközelítés azzal járna, hogy az intézmények szabad kezet kapnak, és így bármely személyt vagy személyek csoportját korlátozó intézkedésekkel sújthatnák arra hivatkozással, hogy végső soron ők ugyanolyan könnyen bevezethetnének teljes kereskedelmi embargót. Következésképpen, bár oszton a Törvényszék által *a fortiori* a megtámadott ítélet 70. pontjában kifejtett érvelést, csak azzal a feltétellel, hogy az szigorúan csak a burmai vezetőket és a hozzájuk kötődő személyeket érinti. Több kételyem merül fel az említett pontban szereplő azon állítással kapcsolatban, amely szerint a burmai vállalkozások vezetőinek családtagjai a burmai rezsimhez „kötődő személyek” kategóriájába tartoznak.

36. A megtámadott ítéletben ugyanis a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a fellebbező elégséges, bár közvetett kapcsolatot mutatott a burmai vezetőkkel, mivel egy burmai üzletember fia, akinek ezen országban folytatott tevékenysége csak azért virágzik, mert a hatalmon lévő rezsim által nyújtott előnyöket élvez. ²⁴ A Törvényszék hangsúlyozta, hogy a politikai rendszerrel fennálló e közvetett kapcsolat indokolta a fellebbezőnek azon személyek listájára való felvételét, akiknek a vagyoni eszközeit be kell fagyasztani. A Törvényszék így kimondta, hogy „[a mianmari katonai rezsim vállalkozásai fontos beosztású vezetők családtagjai esetében] feltételezhető, hogy ők oly módon húznak

23 — A fent hivatkozott ítélet 166. és 168. pontja.

24 — Lásd a megtámadott ítélet 61–65. pontját.

hasznot az e vezetők által betöltött tisztségből, hogy semmi nem akadályozza azon következtetés levonását, hogy ők a kormány gazdaságpolitikájából is hasznot húznak”.²⁵ E vélelem mindazonáltal megdönthető a Törvényszék szerint, ha az érintett személy bizonyítja, hogy nincs szoros kapcsolata a családjába tartozó vezetővel.²⁶

37. A Törvényszék álláspontjához három észrevételsort kell hozzáfűzni.

38. Egyrészt a megtámadott ítélet 67. pontjában felállított vélelmet a Törvényszék *ex nihilo* alkotta, mivel sem a 2007/750 közös álláspont, sem a vitatott rendelet nem utal ilyen vélelemre. E tekintetben vitathatatlan korlátokba ütközik az a párhuzam, amelyet a Tanács és a Bizottság kívánt vonni a tárgyaláson a Melli Bank kontra Tanács ügyben²⁷ szereplő helyzettel. E folyamatban lévő ügyben ugyanis egy olyan leányvállalat pénzeszközei befagyasztására vonatkozó határozat jogszerűségének felülvizsgálatáról van szó, amelynek 100%-os tulajdonosát az atomfegyverek Iránban való elterjedését támogató politikája miatt vették fel a listára, és semmilyen jellegű támogatást nem bizonyítottak a leányvállalat vonatkozásában. Másképp fogalmazva: a leányvállalatot csak azért vették fel a listára, mert az anyavállalata 100%-ban tulajdonosa, és fennáll egy nem elhanyagolható, szükségszerűen vélelmezett veszély, miszerint az anyavállalatnak a leányvállalat révén sikerül megkerülnie az őt érintő korlátozó intézkedéseket. Mindazonáltal e keretben a Törvényszék vizsgálata megerősítette a vélelmet, hogy az anyavállalat rendelkezett a leányvállalat vezető személyzetének kinevezésére irányuló hatáskörrel, amely a leányvállalatot nyilvánvaló alárendeltségi viszonyban tartotta, és amely alapján jogszerűen vitatható, hogy a leányvállalat képes akár a gazdaság- és kereskedelempolitikájának önálló irányítására, akár arra, hogy esetlegesen ellenálljon annak a nyomásnak, amelyet az anyavállalat gyakorolhat rá az őt érintő korlátozó intézkedések megkerülése érdekében. Márpedig ebben az ítéletben a Törvényszék nem elégedett meg egy vélelem felállításával, hanem tovább ment, konkrétan a veszélyek valós jellegét vizsgálva. Másodszor, véleményem szerint a jelen ügyben a szóban forgó, a fellebbezőt az apjához kötő viszony más jellegű, mint egy anyavállalatot a leányvállalatához kötő tisztán jogi-gazdasági viszony. Ráadásul természetes személyek esetén csak nagyon óvatosan lenne szabad vélelmekre hivatkozni.

39. Másrészt az EK 60. és EK 301. cikk természetes személyekkel szemben történő alkalmazása keretében már megvédtem azon nézetet, amely szerint a „harmadik ország” fogalmát nem csupán formai, hanem érdemibb szempontból is érteni kell, figyelemmel arra, hogy valamennyi közpolitika helyébe egyértelműen, és egyre inkább olyan, az államtól elkülönült személyiséggel rendelkező, de az államhoz és az állam által követett közpolitikákhoz kellő mértékben kapcsolódó személyek és szervezetek cselekvése, támogatása vagy összejártsága lép, hogy azokra magát a harmadik országot célzó korlátozó intézkedések vonatkozhatnak.²⁸ A jelen esetben a Tanács értékeléséből – amelyet nem kell megkérdőjelezni – már úgy tűnik, hogy a fellebbező apja kötődik a burmai rezsimhez, anélkül hogy magához a kormányhoz kötődne. A burmai rezsimhez „kötődő személy” minősége azokból a valós hasznokból ered, amelyekhez a burmai gazdaságpolitikából jutott az általa vezetett két vállalkozás, és ebben az értelemben tűnik elégségesnek az említett rendszerhez kötődése. Mindazonáltal továbbra is a fellebbező apját illetően, e viszony – bár elégséges – mindenekelőtt közvetett, mivel úgy írják le őt, mint azon gazdaságpolitika passzív kedvezményezettjét, amelyről nem ő határoz. A fellebbező listára való felvétele ellenben – a Törvényszék által folytatott elemzés értelmében – csak azon a vélelmen alapul, amely szerint a burmai rezsim gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személy fia maga is előnyben részesül az említett politikákból.

25 — A megtámadott ítélet 67. pontja.

26 — A megtámadott ítélet 68. pontja.

27 — Lásd különösen a folyamatban lévő C-380/09. P. sz., Melli Bank kontra Tanács ügyben előterjesztett indítványom 24. és azt követő pontjait.

28 — Lásd a C-548/09. P. sz., Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben ismertetett indítványom 67. pontját (2011. november 16-án hozott ítélet, EBHT 2011., I-11381. o.).

40. Más szavakkal a jelen fellebbezés a korlátozó intézkedésekkel érintett személyek három csoportját foglalja magában, akiket – a jobb megértés érdekében – három koncentrikus körként lehet ábrázolni. Az első körbe maguk a vezetők tartoznak, vagyis a kormány tagjai vagy azok, akik tényleges döntési jogkörrel bírnak, és akik a legmagasabb politikai felelősséget viselik azokban a helyzetekben, amelyek ellen az Unió küzdeni kíván. A vitatott rendelet VI. melléklete értelmében az Állami béke és fejlődés tanácsa tagjairól, a regionális parancsnokhelyettesekről, miniszterekről, miniszterhelyettesekről, egyéb, idegenforgalomhoz kapcsolódó tisztségekről, magas rangú katonai tisztviselőkről, büntetés végrehajtási és rendészeti katonai vezetőkről, szakszervezeti szolidaritási és fejlesztési társulás vezető tisztségviselőiről²⁹ van szó. A második kört az első körhöz tartozó vezetőkhez közvetlenül vagy közvetetten kötődő személyek alkotják; az említett vezetők családtagjairól lehet szó³⁰, de a gazdaságpolitikából előnyben részesülő személyekről is³¹. A harmadik kört a gazdaságpolitikából előnyben részesülő személyek családtagjai alkotják, akikkel kapcsolatban a Tanács nem vesz figyelembe semmilyen közvetlen vagy közvetett felelősséget sem a döntéshozatali folyamatban, sem a második kör tagjainak előnyben részesülésében. A metaforát folytatva: e harmadik kör véleményem szerint nagyon eltávolodik a döntéshozatali központtól ahhoz, hogy az EK 60. és az EK 301. cikk alapján elfogadott korlátozó intézkedések hatálya alá tartozhasson.

41. Pontosan azért, mert az ügyben természetes személyekről van szó, továbbá véleményem szerint méltánytalan a személyre terhelni a családjához tartozásának – amely ellen végső soron nem tud mit tenni – súlyos következményeit, a Bíróságnak a korlátozó intézkedések végrehajtására és értékelésére vonatkozó iránymutatások³² által egy időben javasoltak fényében ki kellene mondania, hogy egy harmadik ország rezsimjének – amely ellen az Unió küzdeni kíván – gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személy felnőtt korú gyermekére a korlátozó intézkedések hatályát nem mint apjának vagy anyjának leszármazottjára kell kiterjeszteni, hanem az érintett politikákért vagy tettekért való saját felelősségük alapján. Márpedig a fellebbező és a harmadik országban fennálló azon helyzet közötti okozati összefüggés, amely az országgal szembeni korlátozó intézkedéseket indokolja, túl bizonytalan ahhoz, hogy a vagyoni eszközeinek befagyasztását kizárólag az EK 60. és az EK 301. cikke lehessen alapítani.

42. Ahhoz, hogy erről meggyőződjünk, elegendő a 2007/750 közös álláspont, majd a vitatott rendelet elfogadásának indokaira emlékeztetni. A 2007/750 közös álláspont utalt „a burmai hatóságoknak a békés tiltakozók elleni brutális fellépésére, valamint az emberi jogok súlyos és folytatódó megsértésére Burmában³³ és annak szükségességére, hogy „az erőszakos fellépésért és az országban kialakult politikai patthelyzetért *felelős* személyek elleni intézkedések elfogadásával növelje a rezsimre gyakorolt nyomást”³⁴. A vitatott rendelet emlékeztet arra, hogy az Unió fellépése 1996-tól kezdődött, látva a Burmában/Mianmarban a demokratizálódás útján tett haladás hiányát, valamint az emberi jogok folyamatos megsértését³⁵, és megemlíti néhány elemet, amelyek indokolták a Mianmari Államszövetséggel szembeni korlátozó intézkedések megújítását és megerősítését, mint például a demokratikus mozgalmakkal folytatott tárgyalások elutasítása a hatóságok részéről, a valóságos és nyitott nemzeti konvent engedélyezésének megtagadása, Daw Aung San Suu Kyi további fogva tartása, és a kényszermunka felszámolása érdekében tett intézkedések hiánya³⁶. Ezen elemek és a fellebbező helyzete közötti viszony messze nem magától értetődő.

29 — Lásd a vitatott rendelet VI. mellékletének A–I. pontját.

30 — A vitatott rendelet VI. mellékletének A–I. pontja ugyanis felsorolja magukat a vezetőket (az Állami béke és fejlődés tanácsának tagjai stb.) és családtagjaikat is.

31 — A vitatott rendelet VI. mellékletének J. pontja.

32 — A 2005. évi iránymutatások 19. pontja ugyanis sajnálatos módon eltűnt az új változatból (2009. december 15-i 17464/09. sz. dokumentum). Ezen iránymutatásoknak természetesen nincs kötelező ereje.

33 — Lásd a 2007/750 közös álláspont (2) preambulumbekendését.

34 — Lásd a 2007/750 közös álláspont (3) preambulumbekendését; dőlt betűs kiemelés tőlem.

35 — Lásd a vitatott rendelet (1) preambulumbekendését.

36 — Ugyanott.

43. Végül, harmadszor a Törvényszék érvelése bizonyos mértékig kétértelmű jelentéstani szempontból. Amikor a megtámadott ítélet 67. pontjában a Törvényszék kimondja, hogy „[e] vezetők családtagjai esetében feltételezhető, hogy hasznot húznak az e vezetők által betöltött tisztségből”³⁷, ezt tulajdonképpen úgy kell érteni, hogy a Törvényszék itt a vállalkozások vezetőire³⁸ utal. Márpedig a vállalkozások vezetői nem „vezetők” a Kadi-ügyben hozott ítélet értelmében, hanem, mint azt korábban kifejtettem, az érintett harmadik ország vezetőihez „kötődő személyek”, és a fellebbező apja esetében közvetetten kötődő személyek. Teljesen eltúlzott lenne a vállalkozások vezetőit azonosan kezelni egy ország vezetőivel – függetlenül a vállalkozások jelentőségétől –, kivéve, ha az említett vállalkozások vezetői az államszervezetben hivatalos tisztséget töltenek be.

44. Az első jogalapra vonatkozó e három észrevételsort kiegészítem a korlátozó intézkedések hatékonyságával kapcsolatos megjegyzéssel. A Tanács és a támogatása érdekében beavatkozó felek fenntartották, hogy a megtámadott ítéletben foglalt vélelmet, amely szerint a burmai rezsím gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyek maguk is hasznot húznak e politikákból, igazolja a korlátozó intézkedések és az Uniónak a Mianmari Államszövetséggel szembeni szankciós politikája hatékonysága megőrzésének szükségessége, biztosítva a megkerülés veszélyének elkerülését. Azon túl, hogy egy ilyen érv kétségesse teszi a vélelem valós alapját, azt gondolom, hogy nem lehet mindent feláldozni a korlátozó intézkedések hatékonyságának oltárán. Ezzel azt akarom mondani, hogy ami pontosan az Európai Unió hozzáadott értékét adja, és ami megkülönbözteti azokat a tekintélyuralmi rendszerektől, amelyek ellen küzd, az a jogállam által irányított unió végrehajtása és védelme. Könnyebb és bizonyára hatékonyabb lenne az egész Mianmari Államszövetséget érintő szankciórendszer bevezetése. A célzott szankciókkal azonban az Unió egy esetleg kevésbé hatékony, de tagadhatatlanul igazságosabb szankciórendszert választott. Természetesen a szankciós politikának a várt hatások elérése érdekében a lehető leghatékonyabbnak kell lennie. Az abszolút hatékonyságról azonban le kell mondani, mivel a korlátozó intézkedések esendő jellege pontosan azt bizonyítja, hogy az Európai Unió jogrendjében az egyéni jogok diadalmaskodnak.

45. A fenti okok összességére tekintettel, megállapítva, miszerint feltételezhető, hogy a burmai rezsím gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyek családtagjai maguk is előnyben részesülnek e politikákból, és ebből következően az EK 60. és az EK 301. cikk elégséges jogalappal minősül a fellebbezővel szemben elfogadott korlátozó intézkedésekhez, a Törvényszék az említett cikkeket túl szélesen értelmezte, és tévesen alkalmazta a jogot.

46. Következésképpen az első jogalapról helyt kell adni.

B – A védelemhez való jog megsértésére alapított harmadik jogalapról

1. A felek érvei

47. Különbséget kell tenni a jelen jogalap által felvetett előzetes kérdés és a fellebbező által megfogalmazott három rész között.

48. A védelemhez való jog alkalmazhatóságára vonatkozó előzetes kérdést illetően a fellebbező rámutat, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása a jogközösség alapvető aspektusa, és az EUMSZ 205. cikk ettől kezdve előírja, hogy az Unió nemzetközi szintű fellépését a jogállamiságnak megfelelően és az alapvető jogok tiszteletben tartásával hajtja végre. A Bíróság ítélkezési gyakorlatának értelmében a védelemhez való jog minden esetben alkalmazandó, amikor egy intézmény közvetlenül sérelmet okozó intézkedést fogad el. Így amikor valamely határozat a címzettjének érdekét érezhetően

37 — Dőlt betűs kiemelés tőlem.

38 — Amelyeket az előző, vagyis a 66. pont említ.

érinti, őt olyan helyzetbe kell hozni, hogy álláspontját alkalmas módon kinyilváníthassa.³⁹ Az Unió bírósági elismerték, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogot – amely magában foglalja az érintettet terhelő tényekről történő tájékoztatáshoz való jogot és a jogot, hogy álláspontját alkalmas módon kinyilváníthassa – sérelmet okozó gazdasági szankciók esetén tiszteletben kell tartani. Ez még inkább igaz az érintett személy pénzügyi eszközeinek befagyasztását megújító intézkedés esetén, amely esetben az új terhelő elemekről tájékoztatni kell, és biztosítani kell a meghallgatás lehetőségét. A fellebbezőt illetően: vele nem közöltek előzetesen semmilyen bizonyítékot, és a vitatott rendelet elfogadását megelőzően nem biztosították a meghallgatás lehetőségét. Márpedig ezen eljárási garanciákat alkalmazni kell valamely harmadik ország ellen irányuló szankciórendszer esetén is. A fellebbező szerint a vitatott rendelet nem kizárólag jogszabályi jellegű, mivel közvetlenül és személyében a fellebbezőt érinti, akit a lista név szerint említ azok között, akiknek a vagyoni eszközeit be kell fagyasztani. A Melli Bank kontra Tanács ügyben⁴⁰ és a Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben⁴¹, amelyekben harmadik országgal szemben elfogadott szankciórendszer keretében jogi személyeket érintő korlátozó intézkedésekről volt szó, a Törvényszék valóban elismerte a felperesek védelemhez való jogát. Továbbá a fellebbező úgy véli, hogy nem egy kategória tagjaként szerepel a listán. A Törvényszék elismerte, miszerint bizonyítható, hogy valamely személy megszakította a kapcsolatot a listán szereplő családtagjával, de ezt csak a védelemhez való jog gyakorlásán keresztül lehet bizonyítani. A fellebbező e tekintetben felhívja a figyelmet a Törvényszék álláspontjának következetlenségére, annál is inkább, mivel a Tanács maga is elismerte a Törvényszék előtt, valamint a korlátozó intézkedések végrehajtására és értékelésére vonatkozó iránymutatásokban⁴², hogy egy, a fellebbező helyzetében lévő személyt megilleti a védelemhez való jog. A fellebbező következőképpen azt állítja, hogy a Törvényszék nem vonhatta le azt a következtetést, hogy a védelemhez való jog nem alkalmazható.

49. A tisztességes eljáráshoz való jogra vonatkozó első résszel kapcsolatban a fellebbező vitatja a Törvényszék következtetését, amely szerint az előzetes meghallgatása nem érintette a rendelet jogszerűségét, mivel a fellebbező csak a rendelet elfogadását követően – és amikor semmilyen információt nem közöltek vele a listára való felvételének indokait illetően – tudta előterjeszteni azon bizonyítékait, amelyek igazolják, hogy nem volt kapcsolata sem az apjával, sem annak kereskedelmi érdekeivel, és ő maga nem részesült semmilyen előnyben a burmai kormány gazdaságpolitikájából bárki másnál nagyobb mértékben.

50. A hatékony bírói jogvédelemhez való jogra vonatkozó második részt illetően a fellebbező vitatja a Törvényszék következtetését, amely szerint e védelmet biztosították, holott a Törvényszék az eljárási és az indokolási szabályok betartásának, a tényállás tartalmi pontosságának, valamint a nyilvánvaló mérlegelési hiba és a hatáskörrel való visszaélés hiányának vizsgálatára szorítkozott. A korlátozó intézkedések jogszerűségének felülvizsgálata azonban – és a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint – teljes felülvizsgálatot követel⁴³, és a Törvényszék pontosan ezt a fajta felülvizsgálatot alkalmazta a People's Mojahedin Organization of Iran ügyben hozott ítéletben⁴⁴. A fellebbező válaszában hozzáteszi, hogy szintén ilyen típusú felülvizsgálatot végzett a Törvényszék a Kadi-ügyben hozott ítéletben, miután a Bíróság visszautalta hozzá az ügyet.⁴⁵ A korlátozó intézkedések jelentős hatásaira tekintettel a nem teljes felülvizsgálat elfogadhatatlan.

39 — A fellebbező érvelésének alátámasztására a C-32/95. P. sz., Bizottság kontra Lisrestal és társai ügyben 1996. október 24-én hozott ítéletre (EBHT 1996., I-5373. o.), valamint a C-315/99. P. sz., Imeri Europa kontra Számvevőszék ügyben 2001. július 10-én hozott ítéletre (EBHT 2001., I-5281. o.) hivatkozik.

40 — A T-246/08. és a T-332/08. sz. egyesített ügyekben 2009. július 9-én hozott ítélet (EBHT 2009., II-2629. o.).

41 — A T-390/08. sz. ügyben 2009. október 14-én hozott ítélet (EBHT 2009., II-3967. o.).

42 — A fellebbező az EU Közös Kül- és Biztonságpolitikája keretein belül elrendelt korlátozó intézkedések (szankciók) végrehajtására és értékelésére vonatkozó iránymutatások (2005. december 2-i 15114/05. sz. dokumentum) 9. 10. és 17. pontját említi.

43 — A fent hivatkozott Kadi-ügyben hozott ítélet 326. pontja.

44 — A T-284/08. sz. ügyben 2008. december 4-én hozott ítélet (EBHT 2008., II-3487. o.) 74. pontja.

45 — A T-85/09. sz., Kadi kontra Bizottság ügyben 2010. szeptember 30-án hozott ítélet (EBHT 2010., II-5177. o.). A fellebbező az említett ítélet 123., 125. és 126., valamint 129–142. pontjára utal.

51. Végül a Bizottság válaszbeadványában foglalt érvekre reagálva a fellebbező a válasz szakaszban azt állítja, hogy a Tanácsnak egyedileg kellett volna vele közölnie a pénzeszközei befagyasztására vonatkozó intézkedést igazoló különös és konkrét okokat.

52. A Bizottság úgy véli, hogy a fellebbezőnek nem sikerült bizonyítania, hogy a Törvényszék az indokolásában tévesen alkalmazta a jogot, amely a megtámadott ítéletet érvényteleníthetné vagy hibássá tehetné. A védelemhez való jog alkalmazását illetően a Tanács és a Bizottság osztja a Törvényszék elemzését, amely különbséget tesz valamely harmadik országot érintő szankciórendszer és azon személyeket érintő szankciórendszer között, akik terrorista cselekménnyel állnak kapcsolatban, a Törvényszék egyébiránt azt is bizonyította, hogy a fellebbező megfelelő eljárási garanciákban részesült, és a Tanács felé ki tudta fejteti álláspontját a vitatott rendelet elfogadása előtt. E két intézmény elutasítja az előzetes meghallgatáshoz való jog fennállását, amelyre a fellebbező hivatkozhatott volna a rá vonatkozó korlátozó intézkedések fenntartásakor, és azzal érvelnek, hogy az említett intézkedéseket megfelelően közölték az értesítésnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való 2008. március 11-i közzétételével. A Tanács e tekintetben hozzáteszi, megismételve a Törvényszék által kimondottakat, hogy még ha el is kellett volna ismerni a fellebbező előzetes meghallgatáshoz való jogát, a meghallgatás hiánya nem csorbította a vitatott rendelet jogszerűségét, mivel a fellebbező nem terjesztett elő semmilyen új bizonyítékot.

53. A hatékony bírói jogvédelemhez való jogot illetően a Tanács és a Bizottság úgy véli, hogy a Törvényszék megfelelő szintű felülvizsgálatot, valamint megfelelő felülvizsgálati kritériumot alkalmazott az Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran kontra Tanács ügyben⁴⁶ és a Melli Bank Iran kontra Tanács ügyben⁴⁷ kialakított ítélkezési gyakorlatával összhangban, ugyanakkor – jogosan – elismerve a Tanács széles mérlegelési jogkörét. A Törvényszék tehát helyesen mondta ki, hogy kizárólag a Tanács részéről felmerülő nyilvánvaló értékelési hiba eredményezheti az aktus megsemmisítését. A Bizottság viszonválaszában hasonló érvelést ad elő, amely egészen addig elmegy, hogy úgy véli, a fellebbező a válasz szakaszban a Törvényszék által elfogadott felülvizsgálat szintjére vonatkozó új jogalapot kíván előterjeszteni.

54. A Tanács és a Bizottság egyébiránt elutasítja, hogy fennáll a vitatott rendelkezésekről történő egyedi értesítési kötelezettség, amennyiben a fellebbező a kormány tagjaként vagy ahhoz kötődő személyként szerepelt a listán.

2. Elemzés

a) A védelemhez való jogra hivatkozás lehetőségére vonatkozó előzetes kérdésről

55. A megtámadott ítélet 120–123. pontjából kitűnik, hogy a Törvényszék nagyon világosan különbséget tett az Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet⁴⁸ alapjául szolgáló ügy és a jelen ügy között, amikor úgy ítélte meg, hogy az Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran kontra Tanács ügyben kialakított ítélkezési gyakorlat kizárólag a terrorista cselekményekben részt vevő személyekkel szemben elfogadott szankciórendszerekre vonatkozik. Márpedig a jelen esetben a korlátozó intézkedések harmadik országot érintenek, és rendeletben, általános jogalkotási aktus keretében fogadták el. Ennélfogva a vitatott rendeletben meghatározott személyek meghatározására nem a tevékenységük, hanem egy általános kategóriába való tartozásuk, a jelen esetben a Törvényszék szerint „a mianmari vállalkozások fontos beosztású vezetői

46 — A T-228/02. sz. ügyben 2006. december 12-én hozott ítélet (EBHT 2006., II-4665. o.) 159. pontja.

47 — A fenti 40. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

48 — A fenti 46. lábjegyzetben hivatkozott ítélet.

családtagjainak” kategóriájába való tartozásuk miatt került sor.⁴⁹ Nem lehet tehát azt állítani, hogy a fellebbezővel szemben a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett eljárás indult.⁵⁰ Következésképpen a védelemhez való jog nem vonatkozik valamely harmadik országgal szemben elfogadott szankciórendszerrel szemben szóló rendelet mellékletében meghatározott személyekre.⁵¹

56. A legkevésbé sem értek egyet ezzel a megközelítéssel.

57. Először is nem vagyok meggyőződve arról a különbségtételről, amelyet a Törvényszék a terrorista cselekményekben részt vevő személyeket érintő szankciórendszerre és a harmadik országokat érintő szankciórendszerre alkalmazandó jogi bánásmód között állított fel. Teljesen egyértelmű ugyanis, hogy a vitatott rendelet a burmai rezsimek ellen irányul. Pusztán fikció lenne azonban azt gondolni, hogy mivel harmadik országot érint, a rendelet függetlenítheti magát az esetlegesen érintett egyéni jogokkal összefüggő bármilyen követelménytől. A korlátozó intézkedéseknek – ahhoz, hogy a kérdéses államra hatással legyenek – az országot megtestesítő vagy azt szolgáló közvetítők ellen kell irányulniuk. A Tanács e tekintetben széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik azon személyek, szervezetek és szervek meghatározásában, akikre vonatkozóan ilyen intézkedéseket kell hozni, amely jogkör véleményem szerint teljesen összeegyeztethető azzal, amely a terrorizmus elleni harc keretében megilleti. Bevallom, nem világos számomra, hogy milyen jogi aprólékosság magyarázza, hogy a terrorista cselekményekben való részvétellel gyanúsított személyek egyéni jogait jobban védik, mint azon személyekét, akiket azon tekintélyuralmi rendszerrel való együttműködéssel gyanúsítanak, amely ellen az Unió küzdeni kíván.

58. A vagyoni eszközök befagyasztásával érintett személyek listáján szereplő valamennyi személy által a politikai rendszerrel – amely a korlátozó intézkedések valódi céltáblája – elvben fenntartott „kapcsolatot” továbbá függetlenül kell értékelni azon kérdéstől, hogy e személyek hivatkozhatnak-e a védelemhez való jogra. Még ha a Bíróságnak azt kellene is kimondania, hogy az EK 60. és az EK 301. cikk a vitatott rendelet megfelelő jogalapjának minősül, meg kellene ugyanakkor fontolnia, hogy a fellebbezőnek a burmai rezsimmel fennálló kapcsolata nem elegendő ahhoz, hogy mentesítse a Tanácsot a védelemhez való jogának tiszteletben tartása alól, amint azt már javasoltam egy másik összefüggés kapcsán.⁵² E tárgyban minél inkább eltávolodunk a hatalmi és döntéshozatali központtól, annál jobban elvékonyodik a ténylegesen érintett uralkodó rezsimmel való kapcsolat, és annál fontosabbá válik a védelemhez való jog tiszteletben tartása.

59. Másodszor milyen hatása van az aktus jellegének e közbenső következtetésre?

60. Egy olyan rendelet jellegének kérdését, amely harmadik országgal szemben vezet be szankciórendszert, és e célból a mellékletében felsorolt természetes és jogi személyeket érintő korlátozó intézkedéseket határoz meg, a Bíróság már látszólag eldöntötte a Bank Mellé Iran kontra Tanács ügyben hozott ítéletben⁵³, amelyben kimondta, hogy egy ilyen rendelet melléklete ugyanolyan hatásokkal bír, mint maga a rendelet⁵⁴. Ebből következően a Törvényszék érvelése a megtámadott ítélet 123. és azt követő pontjaiban jogilag megalapozottnak tűnhet, mivel a Törvényszék elemzését a vitatott aktus kizárólagos rendeleti jellegére alapozta a fellebbező védelemhez való joga elismerésének elutasítása érdekében.

61. Ezen értékelés azonban nem veszi figyelembe a Bíróság korlátozó intézkedésekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatának egy fontos aspektusát. Ugyanis feltételezve akár, hogy a vitatott rendelet jogi minősítése egységes, ezen ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az nem akadályozhatja a védelemhez való jog elismerését. Így valamely rendelet jogszerűsége már a Kadi-ügyben központi kérdés volt, amely

49 — A megtámadott ítélet 122. pontja.

50 — A fent hivatkozott Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 91. pontja.

51 — Lásd a megtámadott ítélet 123. pontját.

52 — Lásd a fent hivatkozott 28. lábjegyzetben a Bank Mellé Iran kontra Tanács ügyben ismertetett indítványom 67. pontját.

53 — A C-548/09. P. sz. ügyben 2011. november 16-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-11381. o.).

54 — A fent hivatkozott Bank Mellé Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 45., 46. és 51. pontja.

azonban nem akadályozta a Bíróságot annak kimondásában, hogy „tekintettel a fellebbezőknek a [szóban forgó] rendelet I. mellékletében szereplő korlátozó intézkedések által érintett személyek [...] listájára történő felvételét övező konkrét körülményekre, meg kell állapítani, hogy nyilvánvalóan nem tartották tiszteletben a védelemhez való jogot, különösen a meghallgatáshoz való jogot, valamint ezek hatékony bírósági felülvizsgálatához való jogot”⁵⁵. Ezen elismerés szükséges annak érdekében, hogy az akár a terrorizmussal kapcsolatos tevékenységük miatt, akár más, nemzetközi szempontból elítélendő állami politikával kapcsolatos tevékenységük miatt a listán szereplő természetes és jogi személyeknek minimális, különösen eljárási garanciát nyújtsanak⁵⁶, valamint a hatékony bírói jogvédelemhez való jog elve tiszteletben tartásának biztosítása érdekében⁵⁷.

62. A megtámadott ítélet 123. pontjában foglalt állítás, amely szerint a fellebbezőre nem alkalmazandó a védelemhez való jog, önmagában téves jogalkalmazásnak minősül. Azonban ahogy a Törvényszék kiterjesztette az elemzést, amely kiterjedt arra a kérdésre is, hogy a ténybeli és jogi elemeket előzetesen közölni kellett volna-e a fellebbezővel, és az előzetes meghallgatást biztosítani kellett volna-e számára, ez önmagában nem minősül olyan jogi hibának, amely érvényteleníthetné a megtámadott ítéletet. Ezért folytatni kell a jogalap többi részének elemzését.

b) Az indokok előzetes közléséhez való jog és az előzetes meghallgatáshoz való jog állítólagos megsértéséről (a harmadik jogalap első része)

63. Az indokok előzetes közlésére vonatkozóan a Törvényszék a megtámadott ítélet 124–126. pontjában kimondta, hogy a fellebbező a vitatott rendelet elfogadását megelőzően már ismerte az ügyvel kapcsolatos jogi és ténybeli körülményeket, és szükségtelen volt ezeket ismét közölni az említett rendelet elfogadása előtt. A Törvényszék ennek kimondásával nagy jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy a fellebbező 2003 óta áll korlátozó intézkedések hatálya alatt, és hogy a vitatott rendelet a közös álláspontokon alapul, amelyek „a szóban forgó korlátozó intézkedések elfogadását és fenntartását igazoló valamennyi ténybeli és jogi körülményt” kifejtik⁵⁸.

64. Megjegyzem ugyanakkor, hogy míg a közös álláspontok és az azokat végrehajtó vitatott rendelet kifejtik a Mianmari Államszövetséggel szemben szankciókat bevezető politika indokait azáltal, hogy kellőképpen bemutatják az aggodalomra okot adó nemzeti politikai helyzetet, más a helyzet a fellebbező egyéni helyzetét illetően. Mind az iratokból, mind a Törvényszék ítéletéből kiderül ugyanis, hogy a fellebbezővel soha nem közölték azokat a személyes okokat, amelyek az ő listára való felvételét igazolják. A vitatott rendeletből – esetleg a közös álláspontokkal összevetve – a fellebbező csak arról értesül, hogy egy harmadik országgal szemben történő nyomásgyakorlás céljából személy szerint vették fel a listára, kizárólag azon minőségében, hogy az apja fia. 2003 óta egyszer sem bizonyították, hogy ő maga előnyben részesül a burmai rezsím gazdaságpolitikájából. 2003 óta a Tanács sem említette, hogy a fellebbezőnek a listára való felvételét azon vélelemre alapozta, amely szerint a burmai kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyek családtagjai – az ellenkező bizonyításáig – olyannak tekinthetők, mint akik maguk is előnyben részesülnek az említett politikákból. Amint azt a Törvényszék kimondta, a Tanács valóban kifejtette azon okokat, amelyek miatt a korlátozó intézkedéseket kiterjesztette a burmai rezsím gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyekre.⁵⁹ A családtagjaikra vonatkozóan azonban egyszer sem adott ilyen magyarázatot.⁶⁰ A Törvényszék ezért helytelenül mondta ki a megtámadott ítélet 126. pontjában, hogy a fellebbező a vitatott rendelet Tanács általi elfogadását megelőzően már ismerte az ügyvel kapcsolatos jogi és ténybeli körülményeket.

55 — A fent hivatkozott ítélet 34. pontja.

56 — Ugyanott, 42. pont.

57 — Lásd a fent hivatkozott Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 47. pontját.

58 — A megtámadott ítélet 124. pontja.

59 — A megtámadott ítélet 125. pontja.

60 — Lásd a 2006/318 közös álláspont (4) preambulumbekzdését. A vitatott rendelet egyébiránt nem említi, hogy a családtagok pénzeszközeit is be kell fagyasztani.

65. Az e kérdéssel kapcsolatos elemzést arra emlékeztetve fejezem be, hogy valamely személy nevének a vitatott rendelet VI. mellékletében szereplőhöz hasonló listán való első szerepeltetésére vonatkozó jogi rendszer főszabály szerint kevésbé kedvező az említett személy számára, mint amikor megújításról van szó, mivel a korlátozó intézkedések hatékonyságának biztosítását célzó megfontolások bizonyos mértékig igazolhatják a védelemhez való jog nem teljes alkalmazását, legalábbis a peren kívüli szakaszban.⁶¹ Nem zárhatjuk ki, hogy e megfontolások továbbra is relevánsak maradnak még az említett intézkedések megújítása esetén is. Akkor azonban az uniós bíróság feladata adott esetben arra ügyelni, hogy az olyan különös körülmények, amelyek igazolják, hogy a listára való első felvételkor az ott szereplő személyek védelemhez való joga csorbul, a megújítás során továbbra is fennálljanak. Az ő feladata egyensúlyt teremteni egyrészt az Unió által követett cél és annak elkerülése, hogy az intézmények túlzott eljárási követelményeknek legyenek kitéve, amelyek megbéníthatják a fellépésüket, és másrészt annak szükségessége között, hogy a jogalanyak elégséges mértékben biztosítsák az eljárási szabályokat. Meg kell állapítani, hogy a Törvényszék soha nem hozott létre ilyen egyensúlyt, holott az előtte lévő ügyben olyan természetes személy szerepelt, aki nem burmai vezető, nem is burmai vezető családtagja, hanem csupán a burmai vezetők által bevezetett gazdaságpolitikákból előnyben részesülő személy fia.

66. Az előzetes meghallgatáshoz való jogot illetően az indokok előzetes közlésének követelménye kapcsán kialakított állásponthoz hasonló fogadható el. Bár a Bíróság a Kadi-ügyben hozott ítéletben kimondta, hogy „[a]mi a védelemhez való jogot és különösen a meghallgatáshoz való jogot illeti, a vitatott rendelet által előírtakhoz hasonló korlátozó intézkedések vonatkozásában a közösségi hatóságok nem kötelesek az említett indokokat valamely személynek vagy szervezetnek [a ...] listára történő eredeti felvételét megelőzően közölni”⁶², és hogy „[s]zintén a vitatott rendelet által követett célkitűzésre és az általa előírt intézkedések hatékonyságára vonatkozó okok miatt a közösségi hatóságok arra sem voltak kötelesek, hogy a fellebbezőket meghallgassák az eredeti felvételt megelőzően”⁶³, álláspontja világosan a listára történő eredeti felvételre korlátozódik. Márpedig itt egy megújításról van szó.

67. A Törvényszéknek a megtámadott ítélet 127–133. pontjában kifejtett elemzése átfogó megközelítésen alapul. A Törvényszék ugyanis azt ellenőrizte, hogy a fellebbező 2003 óta – amikor őt első alkalommal érintették a korlátozó intézkedések – érdemben ismertethette volna-e álláspontját, és azt a következtetést vonta le, hogy az uniós jogalkotási folyamat során a fellebbező kérelmére több alkalommal is ismertethette volna álláspontját.⁶⁴

68. Egy ilyen megközelítés számomra nem tűnik teljesen kielégítőnek, két szempontból sem. Egyrészt a fellebbezőre terhelik, hogy – saját kezdeményezésére – érvényesítse álláspontját a Tanács felé. Másrészt e megközelítés nem válaszol arra a kérdésre, hogy magának a vitatott rendeletnek az elfogadását megelőzően elő kellett volna-e írni előzetes meghallgatást. A Törvényszék a fellebbező azon érvére, amely szerint a Tanácsnak a vitatott rendelet elfogadását megelőzően fel kellett volna őt hívnia álláspontja ismertetésére, azt a választ adja, hogy a fellebbező a jogalkotási folyamat előrehaladása során – vagyis a közös álláspontok felülvizsgálata és megújítása alkalmával – kifejthette álláspontját a Tanács felé a vitatott rendelet elfogadása előtt.

69. A Törvényszék érvelése nagyon hipotetikus alapokon nyugszik. Amikor kimondja, hogy a Tanács ténylegesen figyelembe vehette volna a fellebbező kifejezett beavatkozását a 2006/318 közös álláspont felülvizsgálata során⁶⁵, nem ad választ arra a kérdésre, hogy ha a fellebbező nem él e lehetőséggel, az mégis mentesítette volna-e a Tanácsot az előzetes meghallgatás megszervezésének kötelezettsége alól egy, az említett közös álláspontot a Közösség által végrehajtó rendelet elfogadásakor.

61 — A fent hivatkozott Kadi-ügyben hozott ítélet 339. és 340. pontja.

62 — Ugyanott, 338. pont.

63 — Ugyanott, 341. pont.

64 — Lásd a megtámadott ítélet 129–131. pontját.

65 — Ugyanott, 131. pont.

70. Végül a Törvényszék azt is kimondta, hogy még ha biztosítani kellett volna is a fellebbező számára az előzetes meghallgatáshoz való jogot, az az állandó ítélkezési gyakorlat alapján nem érinti a vitatott rendelet jogszerűségét, mivel a meghallgatás megszervezése nem vezethetett volna eltérő eredményre.⁶⁶ A Törvényszék ahhoz, hogy erre a következtetésre jusson, többek között arra a tényre támaszkodik, hogy a fellebbező nem vitatta a burmai politikai helyzetet, sem apja funkcióját, sem a vele meglévő családi kapcsolatot. Azt sem bizonyította, hogy megszakította volna apjával a kapcsolatot, bizonyítva, hogy „apjának tisztsége már nem biztosít semmit a számára”.⁶⁷

71. Mivel a fellebbezővel nem közölték előzetesen a listára való felvételének indokait, véleményem szerint nem lehet felróni neki, hogy nem terjesztette elő a szükséges érveket a vitatott rendelet elfogadását követően, olyan következtetés levonása érdekében, hogy az előzetes meghallgatás hiánya nem érinti az aktus jogszerűségét. Továbbá a fellebbező nyilvánvalóan nem tudja az apjához fűződő családi kapcsolatát vitatni, mivel az egyenes ági leszármazás ritka kivételektől eltekintve állandó és tartós tényállapot.

72. Igaz, hogy a 2008. március 11-i értesítés közzétételét követően a fellebbező – saját kezdeményezésére – kérte a Tanácstól, hogy tájékoztassa őt a listára való felvételének okairól. Levelében – továbbra is saját listára vételének okairól tudakozódva – előadja, hogy apjának két társaságában csak 2005 és 2007 között volt részvényes, ennél fogva a vitatott rendelet elfogadásának évében már nem. A Tanács válaszában nem kívánta e nyilvánvalóan új tényt figyelembe venni, és a fellebbezőt továbbra is fenntartotta a listán. Világos, hogy ez a Tanács kizárólagos mérlegelési jogkörébe tartozik. A Törvényszék e körülményeket arra használja, hogy levonja a következtetést, miszerint ez is azt bizonyítja, hogy még abban az esetben is, ha sor került volna előzetes meghallgatásra, az nem módosította volna a Tanács álláspontját. Mindazonáltal együtt érzek a fellebbezőnek a tárgyaláson előadott érvével, ahol a helyzetét akként írta le, mint egy olyan személyé, akinek nincs más lehetősége, mint hogy feltételezze a listára való felvételének okait, hogy azokat személyesen a Tanácsnak átadja, és végül, hogy megpróbálja meggyőzni őt nevének a listáról való eltávolításáról. Másképp fogalmazva: nem róható fel a fellebbezőnek, hogy nem tudta – még *a posteriori* sem – megdönteni a listára való felvételét megalapozó vélelmet, amikor e vélelmet valójában sohasem hozták a tudomására. E körülmények között a Törvényszék nem mondhatja ki, hogy a fellebbező előzetes meghallgatásának esetleges hiánya nem érintette volna a vitatott rendelet jogszerűségét, amikor nem vitatott, hogy mivel a listára való felvételének valódi okait nem közölték a fellebbezővel, soha nem tudott álláspontjára érdemben hivatkozni.⁶⁸

73. A fenti okok összességére tekintettel a harmadik jogalap első része számomra megalapozottnak tűnik.

c) A hatékony bírói jogvédelemhez való jog állítólagos megsértéséről (a harmadik jogalap második része)

74. A fellebbező kifogásolja, hogy a Törvényszék nem alkalmazta a bírósági felülvizsgálat megfelelő szintjét a korlátozó intézkedések jogszerűségének felülvizsgálata során. A Bizottságnak az elfogadhatóságot vitató érve nem fogadható el, mivel a fellebbező fellebbezésében ténylegesen említette a bírósági felülvizsgálat terjedelmének kérdését, amikor a hatékony bírói jogvédelemhez való jogának megsértése mellett érvelt.

66 — Ugyanott, 132. pont.

67 — Ugyanott.

68 — Analógia útján lásd a fent hivatkozott Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 162. pontját.

75. A jogalap érdemét illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 144. pontjában kimondta, hogy a Tanácsnak széles mérlegelési jogkört kell biztosítania az EK 60. és az EK 301. cikk alapján elfogadott gazdasági szankciók esetén figyelembe veendő elemeket illetően, és hogy következőképpen a közösségi bíróság különösen nem „helyettesítheti az ilyen intézkedések meghozatalának alapjául szolgáló bizonyítékok, tények és körülmények megítélését a Tanács értékelésével, a Törvényszék által a pénzeszközök befagyasztására vonatkozó határozatok jogszerűsége felett gyakorolt felülvizsgálatnak az eljárási és indokolási szabályok betartásának, a tények tényleges hitelességének, valamint a tények értékelésében rejlő nyilvánvaló hiba és hatáskörrel való visszaélés hiányának ellenőrzésére kell korlátozódni”.

76. Mindenekelőtt ezen a ponton megjegyzem, hogy a Törvényszék valóban a pénzeszközök befagyasztására vonatkozó „határozatok” kifejezést használja, látszólag háttérbe szorítva így a vitatott aktus általános hatályát, amelyre a Törvényszék olyan nagy hangsúlyt fektetett a jogalap vizsgálatánál, sőt meg is erősítette álláspontját a Törvényszéknek a terrorizmus elleni küzdelem tárgyában hozott ítélezési gyakorlatára hivatkozással, míg a megtámadott ítélet más szakaszaiban úgy tűnik, hogy a Törvényszék mégis egyértelműen különbséget tesz a terrorizmus elleni küzdelem keretében elfogadott és valamely harmadik országgal szemben elfogadott korlátozó intézkedések között. A megtámadott ítélet tehát több, a 144. pont által felfedett belső ellentmondást tartalmaz.

77. A bírósági felülvizsgálat terjedelmének kérdésére visszatérve igaz, hogy a Törvényszék tárgybeli ítélezési gyakorlata ingadozó. A megtámadott ítéletben foglalt álláspontja közvetlenül a fent hivatkozott Organisation des Modjahedines du Peule d’Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 159. pontján alapul. A Törvényszék azonban ezen ítéletben néhány ponttal feljebb a teljesebb felülvizsgálat elvét mondta ki.⁶⁹ Mindenesetre a Törvényszék nagyon világos ítélezési gyakorlatot alakított ki a teljes felülvizsgálat javára a People’s Mojahedin Organization of Iran kontra Tanács ügyben hozott ítéletben⁷⁰, a Melli Bank kontra Tanács ügyben hozott ítéletben és a Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben hozott ítéletben⁷¹ és végül a Kadi kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben, miután a Bíróság visszautalta az ügyet a Törvényszékhez⁷².

78. Véleményem szerint természetesen a Melli Bank kontra Tanács ügyben hozott és a Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet a legjelentősebb a jelen ügy szempontjából, mivel ezekben harmadik országgal szembeni szankciórendszer keretében bevezetett korlátozó intézkedésekről volt szó. E két ítélet értelmében a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy különbséget kell tenni egyrészt a korlátozó intézkedések módjait meghatározó általános szabályok – amelyekre korlátozott bírósági felülvizsgálat alkalmazandó annak érdekében, hogy a Tanács számára e területen hagyományosan biztosított széles mérlegelési jogkör ne csorbuljon – és másrészt a korlátozó intézkedésekkel konkrétan érintett személyeket felsoroló listák között, amelyekre teljes felülvizsgálatot kell alkalmazni.

79. Ezen álláspont teljesen összhangban van a Bíróság ítélezési gyakorlatával. Igaz, hogy a Bíróságnak még nem kellett a jelen fellebbezés keretében felmerülőhöz hasonló korlátozó intézkedések bírósági felülvizsgálatának terjedelméről határozni. Mindazonáltal már rámutattam, hogy a terrorizmus elleni küzdelem keretében kialakított ítélezési gyakorlat értelemszerűen alkalmazható valamely harmadik országot érintő szankciórendszer keretében is. Márpedig a Kadi-ügyben hozott ítélet⁷³ óta a Bíróság a korlátozó intézkedések teljes felülvizsgálatát javasolta, ezen álláspontot egyértelműen megismételve az E. és F. ügyben hozott ítéletben, amelyben kimondta, hogy „[a] listára való felvétel indokolásának hiánya a felvétel érdemi jogszerűségének – a felvétel alátámasztásaként felhozott tények, valamint

69 — Lásd az ítélet 154. pontját.

70 — A fent hivatkozott ítélet 74. és 75. pontja.

71 — A fent hivatkozott Melli Bank kontra Tanács ügyben 2009. július 9-én hozott ítélet 45. és 46. pontja, illetve a fent hivatkozott Bank Melli Iran kontra Tanács ügyben 2009. október 14-én hozott ítélet 36. és 37. pontja.

72 — A fent hivatkozott ítélet 126. és 132–135. pontja. A Törvényszéknek a tárgybeli ítélezési gyakorlatának összefoglalásához lásd az említett ítélet 139. és azt követő pontjait.

73 — A fent hivatkozott ítélet 326. pontja.

bizonyítékok és információk igazolására irányuló – megfelelő bírósági felülvizsgálatát is megghiúsíthatja. Márpedig [...] az ilyen felülvizsgálat lehetősége elengedhetetlen a nemzetközi terrorizmus elleni küzdelem követelményei, valamint a szabadságok és az alapvető jogok védelme közötti igazságos egyensúly biztosításának lehetővé tételéhez”.⁷⁴ A közelmúltban a Bíróságot ismét erre vonatkozó határozott állásfoglalásra kérték.⁷⁵

80. A felülvizsgálat terjedelmének meghatározásában nem annyira a korlátozó intézkedések elfogadásának körülményei – mint a terrorizmus elleni küzdelem – bírnak jelentőséggel, hanem az említett intézkedéseknek a listán szereplő személyek egyedi helyzetére gyakorolt jelentős hatása, akiket azok tagadhatatlanul súlyosan érintenek.

81. Arra kérem tehát a Bíróságot, hogy a jelen fellebbezés keretében azonos szintű követelményt határozzon meg a bírósági felülvizsgálat terjedelmének meghatározásában, mint amelyet az uniós bíróságnak olyan esetben kell alkalmaznia, amikor valamely harmadik országgal szemben elfogadott szankciórendszer keretében nem vezető személyeket érintő korlátozó intézkedésekről van szó, elismerve ugyanakkor a Tanácsnak biztosított széles mérlegelési jogkört a végrehajtás alkalmasságának és módjainak értékelését illetően.

82. Így a megtámadott ítélet 144. és 145. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy a Törvényszék nem alkalmazta a megfelelő szintű felülvizsgálatot, mivel csak az indokolási kötelezettség betartásának ellenőrzésére szorítkozott, anélkül hogy ellenőrizte volna, hogy a Tanács állításait – miszerint a fellebbező ténylegesen előnyben részesül a burmai rezsim gazdaságpolitikájából – alátámasztó bizonyítékok fennállnak-e.

83. Mivel a megtámadott ítéletben újabb téves jogalkalmazás történt, a harmadik jogalap e második részét megalapozottnak kell tekinteni.

d) Az értesítés kérdéséről (a harmadik jogalap harmadik része)

84. Azzal kapcsolatban, hogy a vitatott rendeletről személyesen kellett volna-e értesíteni a fellebbezőt, erős kétségeim vannak e kérdés elfogadhatóságát illetően. A Törvényszék előtt felhozott egyetlen jogalap sem kívánta vitatni ugyanis a Tanács általi egyedi értesítés hiányát. Következésképpen a Törvényszék a megtámadott ítéletben nem értékelte e jogalapot pontosan a hiánya miatt. Ennélfogva, még ha feltételezzük is, hogy a fellebbezőnek szándékában állt e kérdéssel foglalkozni a fellebbezési szakaszban, érvelése mindazonáltal nem a megtámadott ítélet ellen irányul. Itt tehát a fellebbező által a válasz szakaszában előadott, nyilvánvalóan új jogalapról van szó, amellyel a Bizottság válaszbeadványára reagál, amelyben ez utóbbi emlékeztet a más fellebbezések keretében előadott érvekre⁷⁶, anélkül azonban, hogy előzetesen ellenőrizné annak hasznosságát a jelen ügyben, mivel a fellebbező a fellebbezésében egyszer sem hozott fel az értesítési kötelezettség megsértésére alapított jogalapot vagy érvet. Ennélfogva a felek között a válasz és a viszonzválasz, majd a tárgyalás alkalmával indult vita nem szabad, hogy megtévessze a Bíróságot az értesítéssel kapcsolatos érvek elfogadhatóságát illetően, amelyek legfeljebb a Tanács részéről történő értesítési kötelezettség megsértésére alapított új jogalappal minősülnek, amelyek e címen elfogadhatatlanok, mivel a Bíróság hatásköre az első fokon megtárgyalt jogalapokról hozott jogi döntés megítélésére korlátozódik⁷⁷.

74 — A C-550/09. sz. ügyben 2010. június 29-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-6213. o.) 57. pontja.

75 — Lásd Sharpston főtanácsnoknak a folyamatban lévő C-27/09. P. sz., France kontra People’s Mojahedin Organization of Iran ügyre vonatkozó indítványa 254. és 255. pontját.

76 — Saját szavaival: lásd a Bizottság válaszbeadványának 41. pontját.

77 — Lásd a bőséges ítélkezési gyakorlaton belül a C-266/05. P. sz., Sison kontra Tanács ügyben 2007. február 1-jén hozott ítélet (EBHT 2007., I-1233. o.) 95. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, valamint a C-514/07. P., C-528/07. P. és C-532/07. P. sz., Svéd Királyság és társai kontra API és Bizottság egyesített ügyekben 2010. szeptember 21-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-8533. o.) 126. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

85. A fent kifejtett indokokra tekintettel azt javasolom, hogy a Bíróság adjon helyt a harmadik jogalap első két részének.

C – A vitatott rendeletre vonatkozó indokolási kötelezettség megsértésére alapított második jogalapról

1. A felek érvei

86. A fellebbező azt állítja, hogy amikor a Tanács valamely természetes személy név szerinti listára történő vételéről dönt, köteles megadni a listára vétel különös és konkrét indokait. Ezek megjelölése annál is inkább fontos, mivel a fellebbezőt előzetesen nem tudták meghallgatni. A Tanács maga is elismerte minden egyes egyedi listára vétel különös és konkrét indokai megjelölésének kötelezettségét.⁷⁸ A Törvényszék ítélezési gyakorlatára támaszkodva⁷⁹ a fellebbező emlékeztet arra, hogy a Tanács köteles megjelölni azokat az okokat, amelyek miatt úgy véli, hogy egy adott személy vagy jogalany a pénzeszközök befagyasztását előíró rendeletben említett valamelyik kategóriába tartozik. A Tanácsnak tehát meg kellett volna jelölnie azokat a pontos okokat, amelyek alapján úgy vélhette, hogy a fellebbező előnyben részesül a kormány gazdaságpolitikájából. Sem a listára való felvételének okát mint egy állítólagos magatartást vagy azon tényt, hogy az apja fia, sem azon vélelmet, amely szerint a családtagok előnyben részesülnek az említett politikákból, nem jelölik meg. A Törvényszék tehát tévedett, amikor kimondta, hogy a Tanács eleget tett indokolási kötelezettségének.

87. A Tanács a maga részéről úgy véli, hogy a fellebbező listára vételének okait a 2003/297 közös álláspont – amelynek alapján a fellebbező pénzeszközeit először fagyasztották be –, valamint a 2006/318 közös álláspont világosan kifejti, és nem volt köteles megjelölni más okokat, mint egyedül azon tényt, amely szerint a fellebbező az apja fia. A Bizottság szerint a fellebbező csupán a Törvényszék előtt már előadott érveket ismétli, amelyekre ez utóbbi teljesen megfelelően válaszolt a Törvényszéknek és a Bíróságnak valamely aktus indokolása elégséges voltának értékelése érdekében kialakított ítélezési gyakorlata által meghatározott hagyományos szempontokat alkalmazva. A fellebbező nem állíthatja, hogy ismeretlenek voltak számára a vitatott rendelet elfogadásának körülményei, mivel 2003 óta ő maga is ezen intézkedések hatálya alá tartozott. Arról is tudomása van, hogy a listára vételét az apjával szemben hozott intézkedések megkerülése veszélyének fennállása indokolja. Tekintettel arra, hogy azóta semmiféle lényeges ténybeli vagy jogi módosítás nem következett be, a Tanács nem volt köteles kifejezetten emlékeztetni a fellebbező listára vételének okaira. Mindazonáltal a vitatott rendelet VI. mellékletében utalnak arra, hogy a fellebbező az apja fia, és egyedül e jogcímen felvehették a listára. A Tanács és a Bizottság tehát a jogalap elutasítását kéri.

2. Elemzés

88. Amint arra a Törvényszék helyesen rámutatott, az indokolási kötelezettség célja, hogy az érintettet olyan helyzetbe hozza, hogy elegendő információval rendelkezzen annak eldöntéséhez, hogy az őt érintő jogi aktus megalapozott-e, vagy hogy szenved-e esetleg valamilyen hibában.⁸⁰ Az indokolási kötelezettségnek az aktust kibocsátó intézmény általi betartásának ellenőrzése tehát lehetővé teszi annak meghatározását, hogy az érintettnek volt-e lehetséges jogai védelmére.⁸¹

78 — E tekintetben a fellebbező a 2007. április 3-i 7697/07. sz. dokumentumot említi, amelyre a Bizottság a válaszbeadványában hivatkozik a Törvényszék előtt.

79 — A fent hivatkozott Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet, valamint a fent hivatkozott Melli Bank kontra Tanács ügyben hozott ítélet.

80 — A megtámadott ítélet 94. pontja és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat.

81 — A 294/81. sz., Control Data Belgium kontra Bizottság ügyben 1983. március 17-én hozott ítélet (EBHT 1983., 911. o.) 14. pontja.

89. A Törvényszék erre vonatkozó érvelése világosan két szakaszra tagolódik. Először vizsgálta a Mianmari Államszövetséggel szemben elfogadott szankciórendszerre vonatkozóan az indokolás elégséges voltát⁸², majd vizsgálta, hogy a fellebbezővel szemben elfogadott korlátozó intézkedéseket is kellően indokolták-e⁸³. A szankciórendszer általános indokolására – mivel a Törvényszék megállapítása aligha vitatható – nem térek vissza.

90. Nem ez a helyzet a fellebbezővel szembeni korlátozó intézkedések indokolásának a Törvényszék általi értékelését illetően. A Tanács feladata, hogy világosan és egyértelműen bemutassa azon okokat, amelyek miatt felvette a fellebbező nevét „a kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyeket” tömörítő mellékletbe, annak érdekében, hogy megismerhesse az intézkedés indokait, és hogy megvédhesse a jogait. A korlátozó intézkedések elfogadásakor a Tanácsot terhelő indokolási kötelezettség a hatékony bírói jogvédelem elve fényében is meghatározásra kerül, amelyet az aktus indokolásának biztosítania kell. Következésképpen a Törvényszéknek azt kellett meghatároznia, hogy a fellebbező ténylegesen megérthette-e, hogy mit rónak fel neki, és értékelhette-e a vele szemben elfogadott korlátozó intézkedések megalapozottságát.⁸⁴

91. A vitatott rendelet VI. melléklete J1c pontjának egyszerű elolvasásából megtudjuk a fellebbező személyazonosságán kívül a nemét, születési dátumát és apai leszármazását. Egyébiránt a vitatott rendeletben sehol nem említik azon vélelmet, amely szerint a burmai kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyek családtagjai maguk is előnyben részesülnek az említett politikából.

92. Nem győz meg a Törvényszék érve, amely szerint a Tanács eleget tett a 2008-ban elfogadott vitatott rendeletre vonatkozó indokolási kötelezettségének azért, mert 2003-ban egy közös álláspontban – amelyben a fellebbező első alkalommal került fel a listára – kifejtette azon indokokat, amelyek miatt a pénzeszközök befagyasztását kiterjesztette a családtagokra.⁸⁵ Egyrészt a 2003/297 tanácsi közös álláspont (3) preambulumbekzdése, amelyre a Törvényszék érvelését alapította, csak azt a tényt teszi nyilvánvalóvá, hogy a korlátozó intézkedések hatályát kiterjeszti a burmai kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesülő személyekre, valamint családjukra, anélkül hogy a családtagokra történő kiterjesztés indokaira magyarázattal szolgálna. Másrészt kizárólag ezen az alapon nem lehet azt állítani, hogy az akkor tizenhat éves fellebbező meg tudta védeni a jogait, és e tényállapot a vitatott rendelet elfogadásáig tartott, holott a fellebbező szerepel egy mellékletben, amelynek címe utal arra, hogy listára való felvételének oka pontosan az, hogy a burmai kormány gazdaságpolitikájából előnyben részesül⁸⁶. Az a tény, hogy P. P. Tay Za nem minden családtagja szerepel az említett mellékletben, arra enged következtetni, hogy a fellebbező nehezen gondolhatta, hogy csak a családi hovatartozása alapozta és alapozza meg a listára való felvételét. Az eredeti közös álláspontban foglalt és a későbbi közös álláspontokban megismételt nyilatkozatok, különösen az, amely a vitatott rendelet végrehajtja, annak kimondására szorítkozik, hogy az előnyben részesülő személyek családtagjainak pénzeszközeit be kell fagyasztani⁸⁷. Az ilyen jellegű állítás nem értékelhető indokolásként, amennyiben e személyek pénzeszközei befagyasztásának alapját még mindig nem határozza meg. Ezt bizonyítja, mint arra már utaltam, hogy a Törvényszéknek *ex nihilo* kellett egy vélelmet felállítania, amely lehetővé teszi a fellebbező listára való felvétele indokainak *a posteriori* magyarázatát.

93. Mindazonáltal még e vélelem sem egyértelmű. A Törvényszék egyrészt ugyanis kimondja, hogy a pénzeszközök befagyasztásának a családtagokra történő kiterjesztését igazolja azon vélelem, hogy ők maguk is előnyben részesülnek a burmai kormány gazdaságpolitikájából. A Törvényszék egyébiránt úgy vélte, hogy a Tanács a megkövetelt módon határozta meg annak a haszonnak a jellegét, amelyet a

82 — A megtámadott ítélet 99. és azt követő pontjai.

83 — A megtámadott ítélet 103. és azt követő pontjai.

84 — Lásd analógia útján a fent hivatkozott Bank Mellé Iran kontra Tanács ügyben hozott ítélet 87. pontját.

85 — Lásd a megtámadott ítélet 104. pontját.

86 — A 353/2008 rendelet elfogadása, amely hivatkozik a rezsimhez kötődő személyekre (lásd a jelen indítvány 13. pontját) nem javította e tekintetben a fellebbező helyzetét.

87 — Lásd különösen a 2006/318 közös álláspont (4) preambulumbekzdését.

fellebbező vagy az apja az említett politikákból húzott⁸⁸, mivel úgy ítélte meg, hogy az apja haszna ügyvezető igazgatói tisztségéből ered. Másrészt a Törvényszék, pontosan az indokolás elégséges voltának vizsgálata keretében úgy ítélte meg, hogy a fellebbező nem állíthatta, hogy nem ismerte a listára való felvételének okait, mivel beadványaiban arra hivatkozott, hogy fennállhat annak kockázata, hogy apja – a pénzeszközök más családtagok számára történő esetleges átruházásával – megkerüli a vagyoni eszközök befagyasztását⁸⁹.

94. Így a vitatott rendeletnek a Törvényszék által elfogadott rendkívül dinamikus értelmezése nem oszlat el minden kétséget a fellebbező listára való felvételének valódi okait illetően, és ezért – a Törvényszék érvelésének a megtámadott ítélet 106. és 107. pontjában kifejtettek alapján – nem lehet azt állítani, hogy az indokolás világosan és egyértelműen tüntette fel a Tanács indokait az említett listára vétel során.

95. E belső ellentmondás a megtámadott ítéletben az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalap vizsgálatánál végső soron fordított hatást eredményez, mint amelyet a Törvényszék keresett, mivel tanúsítja azt a nehéz helyzetet, amelybe a Tanács hozta az uniós bíróságot, amikor a vitatott rendelet bírósági felülvizsgálatát el kellett végeznie. E körülmények között akár úgy is tűnhet, hogy e bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy e felülvizsgálatot megfelelően elvégezze, holott ez is az egyik célja az indokolási kötelezettségnek.

96. Következésképpen a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 108. pontjában megállapította, hogy a Tanács eleget tett a fellebbezővel szemben elfogadott korlátozó intézkedésekre vonatkozó indokolási kötelezettségének. Következésképpen a második jogalaphoz hely kell adni.

D – A tulajdonhoz való jog és az arányosság elvének megsértésére alapított negyedik és utolsó jogalapról

1. A felek érvei

97. A fellebbező két érveléssort ad elő. Egyrészt nem tartották be rá vonatkozóan a tulajdonhoz való jogot övező eljárási garanciákat, mivel nem volt megfelelő alkalma esetének bemutatására. Sem a Tanács, sem a Törvényszék nem bizonyította, hogy ilyen súlyos intézkedéseket kell fenntartani vele szemben, ugyanis soha nem bizonyították, hogy a fellebbező bármely más burmai állampolgárnál nagyobb mértékben részesült előnyben a hatalmon lévő rezsim gazdaságpolitikájából. Másrészt úgy véli, hogy az őt érintő korlátozó intézkedések – általános hatályukra és időtartamukra tekintettel – jelentősen korlátozzák a tulajdonhoz való jogát. E tekintetben emlékeztet arra, hogy 2003, vagyis tizenhat éves kora óta áll ezen intézkedések hatálya alatt. A pénzeszközök befagyasztása továbbá teljes és időbeli vagy akár mennyiségi korlátozás nélküli befagyasztás; a fellebbezőt tehát állandó jelleggel érintik ezen intézkedések. Így a fellebbező tulajdonhoz való jogát valóban aránytalanul sértették meg.

98. A Tanács a jogalap elutasítását kéri, és teljes egészében a Törvényszék megállapításával ért egyet, amely szerint a fellebbező tulajdonhoz való jogának korlátozását nem lehet aránytalanak vagy nem megfelelőnek tekinteni, emlékeztetve a vitatott rendelet céljának jelentőségére és arra, hogy a fellebbezőnek adtak lehetőséget az apjával való kapcsolat megszakításának bizonyítására, és így a tulajdonhoz való jogának gyakorlását érintő hátrányok megszüntetésére. A Tanács szerint tehát a fellebbezőt érintő intézkedések időben korlátozottak. Egyébiránt a Tanács úgy véli, hogy a fellebbezőnek megfelelő lehetősége volt ügyének bemutatására, mivel a Tanács a kérelmére felülvizsgálta a helyzetét. Az őt érintő korlátozó intézkedések tehát a tulajdonhoz való joga igazolt és arányos korlátozásának tűnnek.

88 – Lásd a megtámadott ítélet 107. pontját.

89 – Lásd a megtámadott ítélet 106. pontját.

99. A Bizottság egyetért a Tanács álláspontjával. Két körülménnyel ugyanakkor kiegészíti. Először is úgy véli, hogy azon érv, amely szerint a fellebbező nem tudta az esetét megfelelően bemutatni a hatóságok előtt, hatástalan. A Bizottság ezt követően vitatja a fellebbező azon állítását, amely szerint a rá vonatkozó korlátozó intézkedések vagyoni eszközeinek teljességét érintik, holott a vitatott rendelet 21. cikkéből következik, hogy az említett intézkedéseket csak az Unió területén kell alkalmazni, és az Unió területén kívül csak az uniós állampolgárokra, a valamely tagállam joga szerint létesült jogi személyekre vagy az Unión belül bármilyen üzleti tevékenységet folytató természetes vagy jogi személyre.

2. Elemzés

100. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából – amelyre a Törvényszék a megtámadott ítélet 156. pontjában hivatkozik – következik, hogy a tulajdonhoz való jog az Unió jogrendjében nem korlátlan jogosultság, hanem ellenkezőleg, korlátozható. Nevezetesen a tulajdonhoz való jog korlátozható azzal a feltétellel, hogy ezen korlátozások ténylegesen a Közösség által elérni kívánt közérdekű céloknak felelnek meg, és a kitűzött cél vonatkozásában nem jelentenek olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, amely épp az említett jog tartalmát veszélyeztetné.

101. Megjegyzem, a fellebbező nem vitatta azon tényt, hogy a vitatott rendelet közérdekű célt kíván elérni. Az eljárásban részes többi fél sem vitatta, hogy az előírt intézkedések hatásaként a fellebbező tulajdonhoz való jogának gyakorlásában korlátozott, amelyet jelentősnek kell tekinteni.⁹⁰ Annak vizsgálata marad hátra, hogy e korlátozás nem jelent-e olyan aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást, amely épp az említett jog tartalmát veszélyeztetné.

102. E tekintetben a Törvényszék helyesen emlékeztetett az ítélkezési gyakorlatban foglalt elvre, amely szerint „a szankciókat előíró szabályozás által követett célkitűzések jelentősége igazolhat hátrányos következményeket, még akkor is, ha azok bizonyos érintett személyek számára jelentősek, beleértve azokat is, akik egyáltalán nem felelősek az érintett intézkedések elfogadását eredményező helyzet bekövetkezéséért, de akik különösen tulajdonhoz való joguk gyakorlásában érintettek”.⁹¹

103. A korlátozó intézkedések alkalmazásának időtartamára alapított érvelést illetően emlékeztetek arra, hogy a Törvényszék előtt indított megsemmisítés iránti kereset célja éppen a vitatott rendelet jogszerűségének megkérdőjelezése, pontosabban az általa végrehajtott, fellebbezővel szembeni korlátozó intézkedéseké. Igaz, hogy ezek valójában megismételt intézkedések. Mindazonáltal úgy gondolom, hogy először a megsemmisítés iránti kereset, majd a fellebbezés keretében előterjesztett érveknek nem lehet célja, hogy a fellebbezővel szemben 2003 óta elfogadott intézkedések jogszerűségéről való – akár esetleges – határozathozatalt kérje a Bíróságtól. Nem gondolom, hogy a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a vitatott rendelettel 2008-ban megújított intézkedéseket a tulajdonhoz való jog megsértésének lehet tekinteni – kivéve, ha azt akarjuk kockáztatni, hogy a jogvita tárgyát jelentősen kiterjesztjük, ami a fellebbezés keretében főszabály szerint tiltott – azzal az indokkal, hogy ezen intézkedéseket 2003 óta előírják, és akkor a fellebbező kiskorú volt. A jelen fellebbezés keretében arra a tényre alapított érvet, hogy a vitatott rendelettel fenntartott korlátozó intézkedéseket más normatív aktusok alapján 2003 óta alkalmazzák, és ennél fogva a fellebbező tulajdonhoz való jogának elviselhetetlen korlátozását jelentik, hatástalannak kell tekinteni.

90 — Lásd a megtámadott ítélet 157. pontját.

91 — A megtámadott ítélet 160. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

104. A pénzeszközök befagyasztásának abszolút és korlátlan jellegére alapított érvet illetően emlékeztetni kell arra egyrészt a Törvényszék megállapításai fényében, hogy a vitatott rendelet bizonyos körülmények között lehetőséget ad a befagyasztott pénzeszközök vagy források felszabadításának, illetve rendelkezésre bocsátásának engedélyezésére, különösen a listán szereplő személyek alapvető szükségleteinek kielégítése érdekében.⁹²

105. Végül a fellebbező kifogásolja, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe azt a tényt, hogy – ellentétben az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (a továbbiakban: EJEE) 1. kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikkében előírtakkal – soha nem biztosítottak számára megfelelő lehetőséget ügyének bemutatására. E rész tehát a tulajdonhoz való jogot övező eljárási garanciákat érinti.

106. E tekintetben ki lehet mondani, hogy a Bíróság elfogadta az Emberi Jogok Európai Bírósága által felállított követelményeket, amely szerint „[a]nnak ellenére, hogy az 1. kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke nem tartalmaz eljárási követelményt, az alkalmazandó eljárásoknak [...] megfelelő lehetőséget kell biztosítaniuk az érintett személy számára arra, hogy ügyével az illetékes hatóságokhoz fordulhasson annak érdekében, hogy az e rendelkezés által biztosított jogait sértő intézkedéseket hatékonyan vitathassa. Az e feltétel betartásáról való meggyőződés érdekében az alkalmazandó eljárásokat általános szempontból kell megítélni”.⁹³

107. A Törvényszék a megtámadott ítéletben figyelembe vette ezen eljárási követelményeket, és úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőnek 2003 óta több ízben volt megfelelő lehetősége ügyének kifejtésére⁹⁴. A Törvényszék ahhoz, hogy erre a következtetésre jusson, a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésére alapított jogalapra és a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértésére alapított jogalapra vonatkozó elemzésére utal.

108. Noha, összhangban az általam korábban említettekkel⁹⁵, nem vagyok meggyőződve arról, hogy figyelembe kell venni ebben az összefüggésben a fellebbező számára esetlegesen és potenciálisan biztosított lehetőségeket, hogy előadja az ügyét a helyzetét 2003 óta érintő aktusok alakulása során, sokkal meggyőzőbbnek gondolom ellenben a 2008. március 11-én a Tanács által az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzétett értesítés létezésére alapított érvet⁹⁶, amelynek célja a listán szereplő személyek figyelmének felhívása arra a lehetőségre, hogy a listára vételről szóló határozat felülvizsgálata iránti kérelmet nyújthatnak be a Tanácshoz, és a Törvényszék előtt vitathatják annak jogszerűségét. Noha az értesítést nem sokkal a vitatott rendelet kihirdetése után tették közzé, az tagadhatatlanul a tulajdonjog védelmének és gyakorlásának jelentős eljárási módja. A fellebbező a kihirdetést követően egyébiránt levelezésbe kezdett a Tanácscsal. Ezen értesítés léte is jelzi az alapvető különbséget Y. A. Kadinak a fellebbező által hivatkozott helyzetéhez képest. A Kadi-ügyben ugyanis a vitatott rendeletet „anélkül alkották meg, hogy [a fellebbezőnek] bármilyen, azt lehetővé tévő garanciát nyújtottak volna, hogy ügyével az illetékes hatóságokhoz fordulhasson”.⁹⁷ Ebben az ügyben nem lehet ezt mondani.

109. Azt javaslom tehát, hogy a Bíróság utasítsa el a negyedik jogalapot.

92 — A megtámadott ítélet 165. pontja és a vitatott rendelet 13. cikke.

93 — Az EJEB 2004. július 20-i Bäck kontra Finnország ítélet, *Ítéletek és Határozatok Tára*, 2004-VII, 56. § és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; lásd a fent hivatkozott Kadi-ügyben hozott ítélet 368. pontját is.

94 — A megtámadott ítélet 170. pontja.

95 — Lásd a jelen indítvány 103. pontját.

96 — A jelen indítvány fent hivatkozott 14. pontja.

97 — A fent hivatkozott ítélet 369. pontja.

IV – A Törvényszék előtti keresetről

110. Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikke első bekezdésének második mondata szerint a Bíróság a Törvényszék határozatának hatályon kívül helyezése esetén az ügyet érdemben maga is eldöntheti, amennyiben a per állása megengedi.

111. Véleményem szerint ez a helyzet a jelen esetben, legalábbis az első jogalapot illetően.

112. Amint azt a jelen indítvány 46. pontjában javasolom, a megtámadott ítéletet hatályon kívül kell helyezni, amennyiben az elutasította a fellebbező által az első fokú eljárásban felhozott, a vitatott rendelet jogalapjának hiányára alapított jogalapot.

113. Amint azt már említettem, úgy gondolom, hogy a Törvényszék ítéletében tévesen alkalmazta a jogot, amikor az EK 60. és az EK 301. cikket túlzottan szélesen értelmezte. E körülmények között és a fent kifejtett indokokra tekintettel véleményem szerint a fellebbezés első jogalapjának helyt kell adni, és ebből következően a vitatott rendeletet a jogalap hiánya miatt a fellebbezőre vonatkozó részében meg kell semmisíteni.

V – A költségekről

114. A Bíróság eljárási szabályzatának 122. cikke értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.

115. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbező kérelmének megfelelően a Tanácsot kell kötelezni a Törvényszék előtti és a jelen fellebbezési eljárás keretében felmerült költségek viselésére.

VI – Véggövetkeztetések

116. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javasolom, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

- „1) A Bíróság a Törvényszék T-181/08. sz., Tay Za kontra Tanács ügyben 2010. május 19-én hozott ítéletét hatályon kívül helyezi.
- 2) A Bíróság a Burmával/Mianmarral szembeni korlátozó intézkedések megújításáról és megerősítéséről, valamint a 817/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. február 25-i 194/2008/EK tanácsi rendeletet a fellebbezőre vonatkozó részében megsemmisíti.
- 3) A Bíróság az Európai Unió Tanácsát kötelezi a két eljárás költségeinek viselésére.
- 4) Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, valamint az Európai Bizottság maguk viselik saját költségeiket.”